

DODATAK II

**PREGLED KLJUČNIH ZAKONODAVNIH, ADMINISTRATIVNIH
I INSTITUCIONALNIH REZULTATA ZA PERIOD
OD 2005. DO 2009. GODINE**

SADRŽAJ

1. PRETHODNA NAPOMENA.....	3
2. POLITIČKI KRITERIJ.....	3
2.1. DEMOKRATIJA I VLADAVINA PRAVA.....	3
2.1.1. VLADA.....	3
2.1.2. JAVNA UPRAVA.....	4
2.1.3. CIVILNI NADZOR NAD SIGURNOSNIM SEKTOROM.....	5
2.1.4. PRAVOSUDNI SISTEM.....	5
2.1.5. POLITIKA BORBE PROTIV KORUPCIJE.....	6
2.2. LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA MANJINA.....	7
2.3. REGIONALNA PITANJA I MEĐUNARODNE OBAVEZE.....	8
2.3.1. SARADNJA S MKSJ-om.....	8
2.3.2. REGIONALNA SARADNJA.....	8
3. EKONOMSKI KRITERIJ.....	9
3.1. POSTOJANJE FUNKCIONALNE TRŽIŠNE EKONOMIJE.....	9
3.1.1. MAKROEKONOMSKA STABILNOST.....	9
3.1.4. RAZVOJ FINANSIJSKOG SEKTORA.....	12
3.2. SPOSOBNOST SUOČAVANJA SA KONKURENTSKIM PRITISKOM I TRŽIŠNIM SNAGAMA U UNIJI.....	13
3.2.1. LJUDSKI I FIZIČKI KAPITAL.....	13
3.2.2. STRUKTURA SEKTORA I PREDUZEĆA.....	14
4. EVROPSKI STANDARDI.....	14
4.1. UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE.....	14
4.1.1. SLOBODNO KRETANJE ROBA.....	14
4.1.3. PRAVO POSLOVNOG NASTANA, PRAVO PRIVREDNIH DRUŠTAVA, RAČUNOVODSTVO I REVIZIJA, SLOBODA PRUŽANJA FINANSIJSKIH I POŠTANSKIH USLUGA.....	16
4.1.4. SLOBODNO KRETANJE KAPITALA.....	17
4.1.5. POREZI I CARINE.....	18
4.1.6. KONKURENCIJA.....	19
4.1.7. JAVNE NABAVKE.....	19
4.1.8. INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO.....	19
4.1.9. OSIGURANJE.....	20
4.1.10. SOCIJALNE POLITIKE, ZAPOŠLJAVANJE I POLITIKA JAVNOG ZDRAVSTVA.....	20
4.1.12. PRISTUPANJE BIH U WTO.....	22
4.2.1. INDUSTRIJA I MALA I SREDNJA PREDUZEĆA.....	22
4.2.2. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ, SIGURNOST HRANE, VETERINARSKA I FITOSANITARNA POLITIKA.....	23
4.2.3. OKOLIŠ.....	26
4.2.4. TRANSPORT.....	27
4.2.5. ENERGETIKA.....	28
4.2.6. INFORMACIONO DRUŠTVO I MEDIJI.....	28
4.2.7. FINANSIJSKA KONTROLA.....	29
4.2.8. STATISTIKA.....	30
4.3. PRAVDA, SLOBODA, SIGURNOST.....	31
4.3.1. VIZE, UPRAVLJANJE GRANICAMA, AZIL I MIGRACIJE.....	31
4.3.2. PRANJE NOVCA.....	33
4.3.3. DROGE.....	33
4.3.4. POLICIJA.....	34
4.3.5. BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA I TERORIZMA.....	34
4.3.6. TRGOVINA LJUDIMA.....	35
4.3.7. ZAŠTITA LIČNIH PODATAKA.....	35

1. PRETHODNA NAPOMENA

U DODATKU II za svaku oblast daje se pregled ključnih rezultata u zakonodavnom, administrativnom i institucionalnom smislu za period 2005 - 2009. godine bitnih za proces evropskih integracija Bosne i Hercegovine.

Kao reference u izradi ovog DODATKA korišteni su sljedeći dokumenti: Prilozi institucija BiH za redovni godišnji Izvještaj o napretku BiH u procesu evropskih integracija, dokumenti za diskusiju za sastanke privremenih Odbora i Pododbora, Akcioni plan za realizaciju prioriteta iz Evropskog partnerstva za period 2008-2012. godina te prateći polugodišnji pregledi realizacije aktivnosti iz Akcionog plana, programi mjera za provedbu Privremenog sporazuma/Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju za period od stupanja na snagu Privremenog sporazuma do kraja 2009. godine te prateći izvještaji o stanju provedbe istih, izvještaji Evropske komisije o napretku BiH, te Strateški dokumenti o proširenju za analizirani period kao i drugi dostupni analitičko-istraživački dokumenti publikovani od strane institucija BiH relevantni za proces evropskih integracija.

2. POLITIČKI KRITERIJ

2.1. DEMOKRATIJA I VLADAVINA PRAVA

2.1.1. VLADA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Provedba Zakona o Savjetu ministara i Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave BiH je značajno napredovala. Kadrovske popunjavanje teče u skladu sa Zakonom o radu u državnoj službi, a slijedi budžetske projekcije i dinamiku koju nameće sam proces reformi. Osigurano je budžetsko finansiranje za ustrojavanje novoutemeljenih ministarstava, a dio materijalno-tehničkih sredstava je osiguran uz pomoć Evropske komisije. Sva postavljenja i obuke vrše se posredstvom Agencije za državnu službu BiH. Osposobljenost državnih službenika za izradu strategije i legislative se značajno poboljšava. Imenovan je Generalni sekretar u GS Savjeta ministara BiH 2005. godine. Direktor Ureda za zakonodavstvo Savjeta ministara je imenovan u martu, a Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ureda je donesen u aprilu 2005.

U skladu sa Zakonom o odbrani BiH i rješenjima Komisije za reformu odbrane (DRC), uspostavljene su institucije odbrane BiH. U potpunosti je završena popuna Ministarstva odbrane BiH državnim službenicima i profesionalnim vojnim licima. Prijem Bosne i Hercegovine u Partnerstvo za mir (PPF) bi ubrzao cjelokupni proces integracije BiH u Evropsku uniju. Savjet ministara je na sjednici od 10.02.2005. usvojio Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine.

Kao osnova koordiniranog zajedničkog rada svih institucija u BiH u procesu pristupanja BiH u EU usvojeni su koordinacijski instrumenti: Odluka o horizontalnoj i vertikalnoj koordinaciji u procesu evropskih integracija, Odluka o načinu ocjenjivanja usklađenosti propisa sa *acquis communautaire*-om, Program aktivnosti za realizaciju prioriteta u 2004. godini iz Izvještaja Evropske komisije Savjetu ministara Evropske unije o izvodljivosti pregovaranja između BiH i EU o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. U redovnoj proceduri se usvajaju strateški dokumenati na Savjetu ministara a o njima se informiše i Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine. Koordinacioni odbor za razvoj i evropske integracije je koordinirao aktivnosti iz oblasti Srednjoročne razvojne strategije BiH i iz oblasti evropskih integracija. Aktivnosti su se realizovale kroz zajedničke akcione planove. Predstavnici ministarstava na državnom i entitetskom nivou su bili uključeni u realizaciju ovih aktivnosti. Sprovođenje Zakona o sukobu interesa nadgleda Izborna komisija BiH u skladu sa svojim ovlaštenjima.

Jedinica za koordinaciju ekonomskih istraživanja i praćenje implementacije srednjoročne razvojne strategije (EPPU) je pripremala polugodišnje izvještaje o implementaciji Akcionog plana za provedbu mjera Srednjoročne razvojne strategije (PRSP) i upućivala ih Parlamentarnoj skupštini BiH kao i entitetskim skupštinama. Jedinica za ekonomsku politiku i planiranje – koja je prerasla u Direkciju za ekonomsko planiranje – formalno je uspostavljena zakonom koji je usvojen u septembru 2006. godine. Ovo tijelo nastavlja da dobro funkcioniše i osigurava praćenje Srednjoročne razvojne strategije koja je ažurirana u martu 2006. godine.

Pripremljeni su planovi rada ministarstava i drugih organa uprave, u čijoj izradi su se ministarstva rukovodila Srednjoročnom razvojnom strategijom BiH, a neka ministarstva i svojim planovima iz Prijedloga realizacije srednjoročnih prioriteta iz Evropskog partnerstva.

Predsjedavajući Savjeta ministara i dva entitetska Premijera, te gradonačelnik Brčko Distrikta potpisali su 16.10.2007. godine tzv. Platformu za akciju, kojom su se obavezali da će dovršiti ciljne reforme: poboljšanje fiskalne koordinacije i stabilnosti, kreiranje boljeg poslovnog okruženja i promovisanje ostalih reformskih procesa koji obezbjeđuju ekonomsku sigurnost i održivi razvoj.

Bosna i Hercegovina je 16.06.2008. godine potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, kao rezultat ispunjavanja reformskih ciljeva u državi. S ciljem uspostavljanja strukture za provedbu SSP-a, Savjet ministara BiH je donijeo Odluku o uspostavljanju Komisije za evropske integracije u sastavu Privremenog odbora za stabilizaciju i pridruživanje¹, te Odluku o uspostavljanju radnih grupa za evropske integracije² kojom se uspostavlja sedam radnih grupa koje će u ime institucija BiH djelovati u sastavu pododbora za stabilizaciju i pridruživanje, kao i u radu tijela za praćenje procesa reformi u BiH (RPM). U radne grupe imenovano je ukupno 169 osoba iz nadležnih ministarstava i institucija sa državnog i entitetskog nivoa. Zaključno sa krajem 2009. godine, Evropska komisija je konstatala da se SSP dobro provodi.

Savjet ministara BiH je najvećim dijelom riješio pitanje smještaja većeg broja ministarstava u novu "Zgradu prijateljstva između Grčke i Bosne i Hercegovine" i time je osiguralo adekvatne tehničke uslove za rad parlamentaraca i zaposlenih u Sekretarijatu Parlamentarne skupštine BiH s jedne strane, i vlastitih potreba s druge strane.

Stalna tijela Savjeta ministara BiH su potpuno operativna i dobro kadrovski popunjena, te djeluju u skladu sa svojim Programom/Planom rada. Zaključno s 2009. godinom, može se konstatovati da je zakonodavna aktivnost Savjeta ministara BiH znatno unaprijeđena, imajući u vidu da je u razdoblju 2005. – 2009. utvrđeno i u parlamentarnu proceduru prosljeđeno niz važnih zakona. Opredjeljenje Savjeta ministara BiH za pristupanje BiH Evropskoj uniji i ostvarenje nacionalnog konzensusa se očituje kroz uvođenje tematskih sjednica Savjeta ministara BiH posvećenim pitanjima vezanim za evropske integracije.

Vlasti u BiH su preuzele potpunu odgovornost za izborni proces. Centralna izborna komisija je značajno ojačala svoju ulogu u izbornom sistemu, a Sekretarijat Izborne komisije je ojačao svoje administrativne kapacitete i ono je trenutno dostatno da izvršava svoju ulogu. Predsjednički i parlamentarni izbori (na državnom, entitetskom, kantonalmom nivou i na nivou Brčko Distrikta) održani su u oktobru 2006. godine. To su bili prvi izbori od Dejtonsko-pariškog sporazuma koje su u potpunosti provele vlasti Bosne i Hercegovine. Izbori su općenito bili provedeni u skladu sa međunarodnim standardima za demokratske izbore, što se može konstatovati i za Opštinske izbore, koji su održani u oktobru 2008. godine. Imajući u vidu osjetljivost ravnoteže u lokalnoj vlasti Srebrenice, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je izuzetno odlučila da odobri svima koji su tamo imali prebivalište 1991. godine da, ukoliko sami odluče, glasuju na opštinskim izborima u Srebrenici, a ne u mjestu trenutnog prebivališta.

2.1.2. JAVNA UPRAVA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Pravilnik Ureda koordinatora za reformu javne uprave usvojen je na sjednici Savjeta ministara BiH održanoj dana 08.12.2005.godine. Nakon što je usvojen Pravilnik i odobren budžet Uredu koordinatora, početkom 2006. godine poslat je zahtijev Agenciji za državnu službu BiH za pokretanje konkursne procedure za zapošljavanje određenog broja ljudi u Uredu. Usvojena je Državna strategija za reformu javne uprave. Imenovano je i pomoćno osoblje za Ured za koordinaciju reforme javne uprave (PARCO). Do kraja maja 2007. godine svi pomenuti nivoi vlasti usvojili su zajednički politički i pravni okvir za provođenje reformskih mjera pod nazivom Zajednička platforma o principima i načinu implementacije Akcionog plana 1 Strategije reforme javne uprave u BiH. U aprilu 2007. godine imenovan je i novi koordinator, a Uredu su osigurana dostatna budžetska sredstva. U julu 2007. godine, potpisan je Memorandum o razumijevanju o uspostavi Fonda za reformu javne uprave, kojeg je finansijski podržala EU. Savjet ministara BiH je, u cilju stvaranja uslova za kadrovsko jačanje i unapređenje rada Ureda koordinatora za reformu javne uprave, na svojoj 45. sjednici održanoj 24. aprila 2008. godine, donijelo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ureda predsjedavajućeg SM BiH. Izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji predviđeno je 15 novih radnih mjesta. Odluka Savjeta ministara BiH po pitanju promjene organizacionog statusa Ureda se očekuje u predstojećem periodu. Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO) je nastavio sa kadrovskim popunjavanjem i može se smatrati da ima dovoljno ljudskih i

¹ na 4. tematskoj sjednici održanoj 06.10.2009. godine

² na 82. sjednici održanoj 2.4.2009. godine

materijalnih resursa za ispunjavanje svog zadatka koordinacije i praćenja provedbe Strategije za reformu javne uprave i pratećeg Akcionog plana. Stopa provedbe Strategije i Akcionog plana je dostigla 36% u julu 2009. godine. Operativna saradnja sa koordinatorima za reformu javne uprave koji su imenovani u ime Vlade Federacije BiH, Vlade Republike Srpske i Distrikta Brčko je zadovoljavajuća. Upravljanje fondom uspostavljenim za podršku reformi javne uprave je dobro. Utrošeno je gotovo dvije trećine sredstava, a razvijeno je nekoliko projekata. Na snazi je svo provedbeno zakonodavstvo za fond. Ured koordinatora za reformu javne uprave u potpunosti upravlja sa koordinacijom donatora. Upravni odbor Fonda je od oktobra 2008. godine u potpunosti operativan i usvojio je: Smjernice za korištenje sredstava Fonda za RJU, Procedure upravljanja finansijama Fonda za RJU, Informaciju o obavezi obračuna i plaćanja poreza na dodanu vrijednost - PDV-a za projekte koji se finansiraju iz sredstava Fonda, Izmjene Poslovnika o radu Upravnog odbora, te Opšte uslove ugovora za projekte finansirane iz Fonda za RJU. U Uredu koordinatora trenutno radi 37 zaposlenih (državni koordinator, 24 državna službenika, 5 namještenika, 6 pripravnika i zaposlenik na ugovor o djelu).

Agencija za državnu službu BiH je bila djelotvornija u zapošljavanju osoblja za različita tijela uprave. Završno s 2009. godinom, u ADS-u je popunjeno 19 pozicija, odnosno 15 državnih službenika i 4 zaposlenika. Nakon završetka konkursne procedure, Vijeće ministara BiH imenovalo je Direktora ADS-a BiH³. U 2009. godini u Agenciju je stiglo preko 3.500 aplikacija za prijem državnih službenika, od čega je izdato rješenja za 559 radnih mjesta u institucijama BiH, te za 35 rukovodećih pozicija. Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o državnoj službi u institucijama BiH, procedura zapošljavanja je maksimalno skraćena, tako da službeno počinje 20 dana nakon objave oglasa na internet stranici ADS-a.

2.1.3. CIVILNI NADZOR NAD SIGURNOSNIM SEKTOROM

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Misija EUFOR/Althea nastavlja funkcionisati širom Bosne i Hercegovine sa oko 6.000 članova osoblja. Mandat EUPM-a je produžen u decembru 2005. godine na još dvije godine. Sada EUPM ima ojačan mandat sa fokusom na borbu protiv organizovanog kriminala i restrukturiranje policije. Misija OSCE-a je i dalje prisutna u Bosni i Hercegovini sa zadacima koji proizilaze iz Dejtonskog/Pariškog mirovnog sporazuma.

Tokom 2006. i 2007. godine Zajednička parlamentarna Komisija za odbranu i sigurnost i Komisija za obavještajni rad i sigurnost nastavile su izvršavati svoje dužnosti na odgovarajući način. U pogledu reforme odbrane, napreduje prijenos preostalih dejtonskih zadataka i funkcija sa EUFOR-a na vlasti Bosne i Hercegovine. Preduzete su aktivnosti u pogledu raspolaganja viškom naoružanja i vojne opreme oružanih snaga.

Kao rezultat napretka u reformi odbrane, uključujući i uspostavu demokratske kontrole nad oružanim snagama, NATO je pozvao Bosnu i Hercegovinu da se pridruži Partnerstvu za mir i Evroatlantskom vijeću u novembru 2006. godine. Sporazum o Partnerstvu za mir je zaključen u decembru 2006. godine.

Vojna misija EUFOR/ALTHEA doprinosi održavanju sigurnog i bezbjednog okruženja u zemlji. Lokalni organi za primjenu zakona su pokazali da mogu da se nose sa pitanjima kršenja javnog reda. U novembru 2008. godine, Savjet bezbjednosti UN-a je produžio mandat EUFOR-u za godinu dana. Snage EUFOR-a trenutno broje oko 2000 vojnika u zemlji, a podržavaju ih i »Snage iznad horizonta«, što ukupno čini četiri bataljona koja su zajednička sa NATO-om.

Zajednička komisija za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije BiH (OSA) Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine nastavila je sa inspekcijama regionalnim centrima OSA-e. Izmjene i dopune Zakona o OSA-i i izmjene i dopune Zakona o zaštiti tajnih podataka stupile su na snagu u februaru 2009. godine. Ovo je doprinijelo boljem ispunjavanju obaveza planiranja i izvještavanja između OSA i državnih izvršnih i parlamentarnih tijela. Izmjene i dopune Zakona o zaštiti tajnih podataka proširile su opseg zaštite podataka u Bosni i Hercegovini u smislu regulisanja industrijske sigurnosti što je takođe u skladu sa NATO standardima. Proces priključenja Bosne i Hercegovine NATO-u dodatno će poboljšati civilni nadzor nad sigurnosnim snagama zemlje.

2.1.4. PRAVOSUDNI SISTEM

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Zaključno s 2005. godinom, prihvaćen je Sporazum o prenosu ovlasti sa entitetskog nivoa na Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće BiH, te je usvojen Zakon o jedinstvenom Visokom sudskom i tužiteljskom vijeću, koje je vremenom preuzimalo ulogu nositelja

³ na 78. sjednici održanoj 26.2.2009. godini

reformi pravosudnog sustava. Vremenom se sastav Vijeća promijenio, tako da većina članova čine domaći stručnjaci. Ono je doprinijelo povećanju profesionalizma, resursa i efikasnosti. Imenovano je osoblje u Sudu BiH i Tužiteljstvu BiH.

Usvojeni su Strategija za borbu protiv maloljetničke delinkvencije i prateći Akcijski plan u julu 2006. godine, a uspostavljen je i Centar za mlade osobe u sukobu sa zakonom. Kontinuirano se vrši upošljavanje sudskih saradnika na sudovima prve instance u oba entiteta kao i na višim sudovima (okružni i Vrhovni sud). U maju 2008. godine uspostavljeno je koordinacijsko tijelo na državnom nivou za praćenje provedbe Strategije.

Centri za obuku sudija i tužitelja u entitetima proveli su programe obuke za sudije i tužitelje u cijeloj zemlji, te su premješteni u bolje prostorije. Usvojena je strategija obuke za dva centra i povećani su proračuni za obuke. Izgrađena su dva pravosudna dokumentacijska centra.

Državna „Strategija za reformu sektora pravde za period 2008.-2012.“ usvojena je u junu 2008. godine. Ova Strategija uključuje odredbe koje imaju za cilj dalje jačanje nezavisnosti, odgovornosti, efikasnosti, profesionalizama i usklađenosti pravosudnog sistema, kao i napredovanje sistema međunarodne pravne pomoći i procesa garantovanja jednakog pristupa pravdi.

Bosna i Hercegovina je učinila određene korake kako bi se smanjio broj neriješenih predmeta. Projekat smanjenja neriješenih predmeta, koji je formaliziran potpisivanjem memoranduma o razumijevanju u januaru 2008. godine, predstavlja pozitivan korak.

Nastavljeno je krivično gonjenje za ratne zločine pred domaćim sudovima. Na državnom nivou, suđenja se općenito vode u razumnom roku i u skladu sa međunarodno priznatim standardima pravičnog suđenja. Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, koja treba da osigura sistematski pristup rješavanju velikog broja slučajeva ratnih zločina, usvojena je u decembru 2008.

Kada je u pitanju kazneno gonjenje za ratne zločine pred domaćim sudovima, Odjeljenje za ratne zločine Suda BiH kao i Posebno odjeljenje za ratne zločine Tužilaštva Bosne i Hercegovine nastavili su da rade efikasno i u skladu sa međunarodno priznatim standardima pravičnog suđenja. Usvojene su strategije o informisanju javnosti i dostignućima Suda Bosne i Hercegovine.

Odobreni budžet Suda BiH za 2010. godinu je za 16,2% veći u odnosu na prethodnu godinu. Odobrena sredstva za plate su usklađene sa budžetskim zahtjevom Suda koji je sadržavao i sredstva za plate domaćih sudaca koji bi trebali zamijeniti strane. Usvojeni budžet je kao i ostalim budžetskim korisnicima smanjen u odnosu na budžetski zahtjev na pozicijama troškova materijala i usluga i to za 18,8%, ali se na osnovu iznosa ovih troškova iz 2009. godine može procijeniti da ovo smanjenje uglavnom neće ugroziti osnovno funkcionisanje Suda BiH.

2.1.5. POLITIKA BORBE PROTIV KORUPCIJE

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Bosna i Hercegovina je članica Grupe zemalja Vijeća Europe protiv korupcije (GRECO) i uključena je u Anti-korupcijsku inicijativu Pakta stabilnosti (SPAI).

Usvojena je Strategija za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije za razdoblje 2006. -2009. u junu 2006. godine, a potom je Savjet ministara BiH na svojoj 99. sjednici, održanoj 24.09.2009. godine usvojio novu Strategiju za borbu protiv korupcije 2009.-2014. i prateći Akcijski plan. Usvojen je Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije⁴, te je imenovan vršitelj dužnosti Agencije.

Sudovi su počeli procesuirati predmete navodne korupcije u predmetima koji uključuju i privatne osobe i političare. Središnje izborno povjerenstvo BiH je bilo aktivno u provedbi Zakona o sukobu interesa. Bosna i Hercegovina je ratificirala UN Konvenciju o borbi protiv korupcije (Mérida Konvencija).

⁴ „Službeni glasnik BiH“, broj 103/09

2.2. LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA MANJINA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Zaključno sa martom 2005. godine, provedba imovinskih zakona dostigla je procenat provodivosti od 99,06%. Ostatak se rješava u okviru mandata Komisije, koja je od ukupno 944 zahtjeva donijela odluku u 207 slučajeva. Ostali slučajevi se rješavaju sudskim putem i putem Komisije za imovinske zahtjeve raseljenih osoba i izbjeglica. U skladu sa usvojenim Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH, formirana je Komisija za izbjeglice i raseljene osobe u čiji su sastav, u svojstvu promatrača imenovani predstavnici organizacija i udruženja koja se bave pitanjima izbjeglica i raseljenih osoba BiH. Regionalni centri su operativni. Imenovan je direktor Fonda za povratak. Fond je popunjen u skladu sa Pravilnikom, te je uposleno 6 radnika. Fond je dobio nove prostorije kao i opremu neophodnu za rad. Predsjedavajući Savjeta ministara i entitetski premijeri su potpisali Sporazum o prenosu nadležnosti CRPC na domaća tijela vlasti (Komisija za imovinske zahtjeve raseljenih osoba i izbjeglica). Vezano za imovinska prava, BiH je učinila dobar napredak. Kako bi se riješio status svih izbjeglih i raseljenih osoba, pripremljena je Revidirana strategija BiH za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma (koja je usvojena u 2010. godini).

U 2009. godini je usvojen sveobuhvatni Zakon o zabrani diskriminacije⁵, a u 2010. godini je završen postupak uspostavljanja jedinstvene institucije Ombudsmana BiH.

Bosna i Hercegovina je vremenom stvorila značajan zakonodavni okvir vezano za zaštitu ljudskih i manjinskih prava. Najveći broj međunarodnih konvencija je usvojen i domaće zakonodavstvo je u najvećoj mjeri usklađeno s njima. Tako se u ocjenama EK može konstatovati da je BiH unaprijedila zatvorski sustav i vremenom povećala kapacitete zavoda, a zakonodavni okvir je najvećim dijelom usuglašen s evropskim standardima vezanim za ovu oblast.

U vezi sa organizacijama civilnog društva, potpisan je Sporazum o saradnji između sektora civilnog društva i Savjeta ministara BiH, te je uspostavljen Odbor za civilno društvo, na 8. sjednici održanoj 26.04.2007. godine, čime je povećana uloga civilnog društva i stvoren je temelj za bolji civilni dijalog na relaciji „vlast – civilno društvo“.

Ustav Bosne i Hercegovine osigurava slobodu religije, a usvojen je Zakon o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica na državnom nivou, koji osigurava postojanje odgovarajućeg pravnog statusa za crkve i vjerske zajednice.

U pogledu diskriminacije socijalno ugroženih ljudi i ljudi sa invaliditetom, postoji zakonodavni okvir. Naročito je pozitivno potpisivanje Konvencije UN o pravima osoba sa invaliditetom, koja je ratificirana i objavljena u „Službenom glasniku BiH – Međunarodni ugovori“, broj 11/09.

U pogledu radnih prava i sindikata, ratificirana je Revidirana Evropska socijalna povelja⁶ što je pozitivan korak.

Bosna i Hercegovina je potpisnica Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Evrope, a uspostavljena su Vijeća za nacionalne manjine na državnom i entitetskom nivou. U pogledu političkog učestvovanja nacionalnih manjina, izmjene i dopune Izbornog zakona iz 2008. omogućile su nacionalnim manjinama da imaju svoju vlastitu listu predstavnika na lokalnom nivou vlasti. Značajno su povećana finansijska sredstva za provedbu Strategije za Rome u kontekstu Dekade uključenja Roma. Ova finansijska sredstva su posebno namijenjena za provedbu Akcijskog plana za rješavanje pitanja smještaja, zdravstvenih usluga i zapošljavanja. Upis romske djece u školu je u blagom porastu, kao rezultat pozitivnih mjera.

Nastavlja se proces deminiranja Bosne i Hercegovine, a kroz okvir predviđen Strategijom protuminskog djelovanja za razdoblje 2009 – 2019.

⁵ „Službeni glasnik BiH“, broj 59/09

⁶ „Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 8/08

2.3. REGIONALNA PITANJA I MEĐUNARODNE OBAVEZE

2.3.1. SARADNJA S MKSJ-om

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Saradnja Bosne i Hercegovine sa Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) je napredovala i sada je općenito na zadovoljavajućem nivou. U pogledu optuženih prebačenih iz MKSJ-ja na suđenja u zemlji, Sud BiH je dobro radio. Saradnja između MKSJ-a i vlasti na državnom i entitetskom nivou je adekvatna na operativnom nivou, a dobar je i pristup svjedocima i arhivima. U januaru 2008. godine Savjet ministara je usvojio Odluku o privremenim mjerama kojom se zamrzavaju finansijska i ekonomska sredstva bjegunaca optuženih pred MKSJ-om. U martu 2008. godine, Savjet ministara je svoje djelovanje uskladio sa Zajedničkom akcijom EU-a tako što je donijelo odluku o pooštavanju kontrola nad ljudima koji ulaze ili prolaze kroz Bosnu i Hercegovinu.

Kada su pitanju ratni zločini, Sud BiH i dalje dobro izvršava svoje obaveze. Tužitelji u BiH su pokrenuli značajan broj suđenja i drugih optužnica za ratne zločine. BiH je u julu 2008. godine ratificirala Evropsku konvenciju o neprimjenjivosti zakonskih ograničenja na predmete ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti. U septembru 2009. godine, u toku je bilo 80 suđenja za ratne zločine, od čega je 46 slučajeva na državnom nivou, 16 u Federaciji BiH, 17 u Republici Srpskoj i jedan u Distriktu Brčko. Poboljšana je saradnja u razmjeni dokaza i prenosu određenih slučajeva ratnih zločina između tužitelja iz BiH, Hrvatske i Srbije. Kao dokaz te saradnje, BiH je intenzivirala saradnju s Republikom Hrvatskom na ovom području, suočena s brojnim problemima izbjegavanja služenja kazni zatvora određenih osoba s dvojnim državljanstvom. Kao rezultat te saradnje potpisan je Sporazum između BiH i Republike Hrvatske o izmjenama Sporazuma o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u kaznenim stvarima⁷ s ciljem da se izbjegne mogućnost da te osobe ne odsluže kaznu zatvora sukladno pravosnažnoj presudi.

2.3.2. REGIONALNA SARADNJA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Regionalne inicijative

Bosna i Hercegovina nastavlja aktivno učešće u inicijativama i procesima regionalne saradnje. Bosna i Hercegovina je 2006. godine preuzela jednogodišnje predsjedavanje Regionalnom inicijativom za migracije, azil i povratak izbjeglica (MARRI), kao i jednogodišnje predsjedavanje Jadransko-jonskom inicijativom (AII). Sarajevo je postalo domaćin sekretarijata Regionalne inicijative za spremnost i sprečavanje katastrofa (DPPI). U oktobru 2005. godine Bosna i Hercegovina je potpisala Sporazum o uspostavljanju energetske zajednice Jugoistočne Evrope, a u maju 2006. godine Sporazum o uspostavljanju mreže visokoproliranih željezničkih pruga u Jugoistočnoj Evropi. Bosna i Hercegovina je potpisala Ugovor o zoni slobodne trgovine (CEFTA) u novembru 2006. godine. Bosna i Hercegovina je ratifikovala bilateralne sporazume o slobodnoj trgovini sa svim zemljama regiona. U 2007. godini Bosna i Hercegovina je ratifikovala Konvenciju o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi. Sarajevo je postalo sjedište Sekretarijata Vijeća za regionalnu saradnju (RCC), čiji rad je ozvaničen u februaru 2008. godine. Kandidat Bosne i Hercegovine je izabran za direktora RACVIAC-a, Centra za bezbjednosnu saradnju u jugoistočnoj Evropi sa sjedištem u Zagrebu, sa mandatom do oktobra 2009. godine.

Bilateralni odnosi

U 2006. godini Bosna i Hercegovina i **Hrvatska** su potpisale Ugovor o određivanju graničnih prelaza, Protokol o kategorizaciji graničnih prelaza, Protokol o nesmetanom tranzitu kroz Neumski koridor, Sporazum o pograničnom prometu i Ugovor o zajedničkim lokacijama. U 2007. godini su potpisani Sporazum o dvojnem državljanstvu i Sporazum o zajedničkom nadzoru državne granice.

Bosna i Hercegovina i **Srbija i Crna Gora** su 2005. godine potpisale Sporazum o određivanju graničnih prelaza i kategorizaciji graničnih prelaza, Sporazum o pograničnom saobraćaju i Sporazum o pojednostavljenom postupku prometa ljudi i roba na graničnim prelazima Uvac–Uvac i Ustibar–Vagan (teritorija opština Rudo – BiH i Priboj – SCG).

⁷ “Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori”, broj 8/10

U odnosima sa **Srbijom** 2007. godine potpisan je Sporazum između Tužilaštva Tuzlanskog kantona i Okružnog suda u Beogradu o formiranju zajedničkog tima za istraživanje ratnih zločina počinjenih 1992. godine na području Zvornika. U Beogradu je 2009. godine održan poslovni forum dvije zemlje.

Bosna i Hercegovina i **Crna Gora** su 2009. godine potpisale četiri sporazuma: Sporazum o saradnji u oblasti kulture, Sporazum o saradnji u obrazovanju i Sporazum o naučno-tehnološkoj saradnji između Vijeća ministara BiH i Vlade Crne Gore, Sporazum između Savjeta ministara BiH i Vlade Crne Gore o readmisiji osoba sa nezakonitim boravkom.

U periodu 2007.-2008. godina u okviru prekogranične saradnje susjednih opština Neum, Trebinje, Ravno iz Bosne i Hercegovine, Dubrovnik iz **Hrvatske**, te Herceg Novi iz **Crne Gore** oformljena je nova regionalna inicijativa nazvana Neumska inicijativa. Ove tri zemlje su 2008. godine potpisale Deklaraciju o prekograničnoj saradnji u slučaju prirodnih i ostalih katastrofa i u području upravljanja prirodnim resursima.

Tokom 2009. godine sa **Hrvatskom** i **Srbijom** je iniciran nastavak razgovora o rješavanju graničnih pitanja u okviru formiranih komisija, dok je dogovor sa **Crnom Gorom** u završnoj fazi.

Bosna i Hercegovina je sa **UNMIK-om (Kosovo)**, prema Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244) potpisala Sporazum o slobodnoj trgovini krajem 2006. godine.

U 2006. godini Bosna i Hercegovina i **Makedonija** su potpisale Ugovor o međusobnom izvršenju sudskih odluka u krivičnim stvarima kao i Sporazum o izručenju.

Bosna i Hercegovina i **Albanija** su 2009. godine potpisale četiri bilateralna ugovora: o uzajamnom putovanju građana, o readmisiji, o carinskim i administrativnim olakšicama i saradnji u borbi protiv kriminala, korupcije, ilegalne migracije i trgovine, organizovanog kriminala i trgovine narkoticima.

Odnosi sa **Turskom** su dobri i nema otvorenih pitanja.

3. EKONOMSKI KRITERIJ

3.1. POSTOJANJE FUNKCIONALNE TRŽIŠNE EKONOMIJE

3.1.1. MAKROEKONOMSKA STABILNOST

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

BDP po glavi stanovnika već sa 2005. godinom iznosi 3.761 KM, što predstavlja povećanje od 7,1% u odnosu na prethodnu godinu. Rast realnog BDP-a od 5,8% u BiH za 2005. godinu je najviši u regionu, i govori o jakoj ekspanziji ekonomskih djelatnosti u zemlji. Industrijska proizvodnja bilježi stopu rasta od 10% na realnom nivou, što znači da dolazi do određene reindustrijalizacije. Vidljiva je i rastuća specijalizacija u obradi metala.

U 2006. godini nominalni BDP BIH iznosio je 17,6 milijardi KM što predstavlja nominalni rast od 11,2% u odnosu na 2005. godinu, dok je realni rast u 2006. godini iznosio 5,6%, što je iznad prosjeka realnog rasta zemalja iz okruženja. Do rasta je došlo usljed rekordnog poboljšanja spoljne trgovine, te rasta potrošnje i investicija.

Izvoz tokom 2007. godine raste po prosječnoj stopi od oko 27,4%, a uvoz za 5,9%. što ukazuje na mnogo bolju trgovinsku poziciju nego što je bio slučaj posmatrano u odnosu na prethodne godine. Na ekonomski rast u 2007. godini uticalo je veliko povećanje domaće potražnje. Bruto domaći proizvod za BiH za 2007. godinu nominalno je iznosio 21.641 miliona KM. Nominalni porast u odnosu na 2006. godinu iznosio je 13,18% dok je realni rast iznosio 6,84%. BDP po stanovniku iznosi 5.633 KM.

Nominalni BDP za 2008. godinu je iznosio 24,716 milijarde KM i 6.435 KM per capita. Nominalna stopa rasta BDP-a je iznosila 13,59% a realna 5,42%.

Usljed negativnih efekata globalne ekonomske krize, nominalni BDP BIH u 2009. godini iznosio je 23,950 milijardi KM. Stopa rasta realnog BDP-a iznosila je -3,2%.

Fiskalna politika je pooštrena u 2005. godini. Konsolidirani budžetski bilans promijenio se od deficita od 0,6% GDP-a u 2004. godini, na suficit od 0,9% u 2005. Ova promjena proizašla je iz bolje prodaje i većih prihoda od poreza na promet i akciza, te smanjenje rashoda. **Deficit tekućeg računa** gotovo je prepolovljen na oko 11% BDP od 2005. do 2006. godine, pa je tako u

2006. iznosio oko 2,0 milijarde KM ili 11,4 % BDP-a što je u odnosu na 2005. godinu, smanjenje za 39,2%, odnosno u apsolutnim brojkama za 1,3 milijarde KM. Do ukupnog smanjenja deficita na tekućem računu je došlo zbog veoma velikog smanjenja trgovinskog deficita i zbog ostvarenja većeg suficita na računima usluga i prihoda u 2006. godini. Sam račun usluga posmatrano u procentu BDP-a se povećao sa 4,9% iz 2005. godine na 5,3% u 2006. godini. Osnovni razlozi poboljšanja trgovinskog deficita jesu snažan rast izvoza pojedinih grana, zatim efikasno provođenje PDV-a koje je dalo poticaj izvozu.

BiH je u godini uvođenja poreza na dodanu vrijednost pokazala veoma dobre rezultate na polju ublažavanja vanjskotrgovinskog deficita koji je nakon uzlaznog trenda po prvi put zabilježio smanjenje od 16% u poredjenju sa prethodnom godinom. Prema podacima Agencije za statistiku izvoz roba je rastao po godišnjoj stopi od 36,5% a uvoz tek 1,8%. Koeficijent pokrivenosti uvoza izvozom se poboljšava, a u 2006. godini dostiže vrijednost od 45% (u prvom kvartalu 2007 iznosi 47,3%). Vrijednosti izvoza roba se nastavljaju uvećavati po visokim godišnjim stopama rasta koja u prvom kvartalu 2007. iznosi 26,6% (nominalan iznos- 1,365 milijardi KM).

Ove pozitivne vrijednosti su opadale u periodu najdublje recesije 2008. i 2009. godine, međutim već početkom 2010.g. BH privreda se lagano stabilizuje i ulazi u fazu blagog oporavka. Tako je prema podacima Agencije za statistiku BiH industrijska proizvodnja u januaru 2010. skoro dostigla nivo proizvodnje iz januara prošle godine.

Usvajanjem Zakona o finansiranju institucija BiH⁸ propisano da se upravljanje budžetom i izrada godišnjih budžeta zasniva na Dokumentu okvirnog budžeta (DOB). DOB-om se uvodi obaveza srednjoročnog budžetskog planiranja, koje se zasniva na makroekonomskim projekcijama i prognozama prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene DOB. Istovremeno, DOB predstavlja osnovu za definisanje ciljeva konsolidovanog godišnjeg budžetskog bilansa na državu, entitete i Brčko Distrikt BiH. Uvođenje trezorskog sistema i unapređenje budžetske prakse na svim nivoima vlasti zasniva se na zakonskoj regulativi na državnom i entitetskom nivou. U 2007. godini je dalje poboljšana koordinacija procesa izrade dokumenata okvirnog budžeta. Formiran je Koordinacioni odbor za budžet kojeg su činili pomoćnici ministara za budžet na državnom i entitetskim nivoima, šef Direkcije za finansije Brčko Distrikta, te direktori Direkcije za ekonomsko planiranje Savjeta ministara BiH i Odjeljenja za makroekonomsku analizu pri Upravnom odboru Uprave za indirektno oporezivanje BiH.

U 2005. godini se intenzivno radilo na unaprijeđenju trezorskog sistema rada uvođenjem novih modula. U okviru ministarstva finansija na državnom nivou, entitetskom nivou i nivou kantona uspostavljene su posebne trezorske jedinice, organizaciono strukturirane kao sektori (na državnom i entitetskom nivou) ili kao posebni odjeli.

Koordinacioni odbor za ekonomski razvoj i evropske integracije je 14.05.2005. godine donio Odluku o osnivanju Fiskalnog savjeta BiH. Ocijenjeno je da je formiranje Fiskalnog savjeta BiH, uspostava Jedinice za makro planiranje pri Upravnom odboru UIO, osposobljavanje EPPU pri Uredu predsjedavajućeg Savjeta ministara i korištenje objedinjenih vladinih statistika na nivou CB BiH predstavlja sistem koji može garantovati ispravno definisanje cilja konsolidovanog godišnjeg bilansa i praćenje njegove realizacije. U narednim godinama, postignut je određen napredak u dostizanju konsenzusa o osnovima ekonomske politike i u međuentitetskoj saradnji u više važnih područja. Posebno je izražena opredjeljenost za poboljšanje fiskalne koordinacije kroz usvajanje Zakona o fiskalnom savjetu BiH u julu 2008. godine i njegovu uspostavu. Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje je dogovorio metodologiju za koeficijent po kojem se definiše raspodjela prihoda od indirektnog oporezivanja. Smanjeni su direktni porezi i poduzete su zakonodavne mjere kako bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje u BiH.

Mnogi prihodi i sredstva su vezani za grantove i strane donacije a nisu uključeni u budžet (uključena je samo budžetska podrška). Približne procjene sugerišu da oko 40% entitetskih i pod-entitetskih sredstava ostaje nepoznato. Zbog toga su Zakonom o finansiranju institucija BiH i entitetskim organskim zakonima o budžetu propisane obaveze da se sve novčane donacije i grantovi moraju evidentirati preko trezora.

U toku 2005. godine preduzete su aktivnosti za stvaranje uslova za uvođenje PDV-a u BiH s danom 01.01.2006. godine. U tom smislu stvorene su normativne, organizacione i tehničke pretpostavke za početak registracije poreskih obveznika kod Uprave, s danom 01.07.2005. godine. U januaru 2005. godine donesena je Odluka Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje u BiH o načinu izračunavanja koeficijenta raspodjele i Pravilnik o prikupljanju, sravnjenju, raspodjeli prihoda i izvještavanju.

Jedinstvena stopa PDV-a je uspješno uvedena u cijeloj zemlji u januaru 2006. godine. Ovo je bila važna reforma koja podržava stvaranje jedinstvenog ekonomskog prostora i smanjenje sive ekonomije. Uvođenje PDV-a je bilo uspješno te rezultiralo povećanjem prihoda koji su distribuirani svim korisnicima. Ovako značajan rast prihoda od indirektnih poreza ostvaren je zbog visokog priliva prihoda od PDV-a u 2006. godini, a što je rezultat: sistemskih faktora i prednosti sistema PDV-a u odnosu na porez na promet, više stope PDV-a od prihodovno neutralne, jačanja finansijske discipline obveznika i efikasnosti rada Uprave za indirektno oporezivanje BiH. Dobar udio prihoda ostvaren je i po osnovu jednokratnih efekata: širenje poreske baze obuhvatom velikog broja obveznika i smanjenje poreskih utaja po tom osnovu, kao i suspenzije povrata obveznicima koji nisu pretežni izvoznici.

⁸ U decembru 2004. godine

Ukupno naplaćeni prihodi na jedinstveni račun za period 01.01.- 31.12.2006. godine iznosili su 4.469.378.720,14 KM, što je u odnosu na plan (3.508.020.000,00 KM) više za 27,40%, a u odnosu na 2005. godinu za 110,81 %.

Prema podacima Uprave za indirektno oporezivanje, iznos ukupno prikupljenih prihoda od indirektnih poreza u 2007. godini je za 6,8% veći u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 4.456 miliona KM. U 2008. godini, Uprava za indirektno oporezivanje je naplatila ukupno 4,926 milijardi KM indirektnih poreza u neto iznosu po odbitku povrata PDV-a i ostalih indirektnih poreza, ili 9,6% više nego u istom periodu 2007. godine. Plan naplate indirektnih poreza za 2008. je premašen za 1,99%.

Ukupno **stanje javnog vanjskog duga** BiH se već duži niz godina kreće u granicama prihvatljivog zaduženja u odnosu na BDP tako da BiH generalno ne slovi za visoko zaduženu zemlju. Vanjski javni dug BiH se u pojedinim periodima i smanjivao, sa oko 21% BDP-a na kraju 2006. na 18% na kraju 2007. godine, i dodatno se smanjio za 2,1% u prvoj polovini 2008. godine. Nedavne oscilacije u smislu povećanja vanjske zaduženosti odnose se na porast kursa dolara za kredite izražene u ovoj valuti, kao i za nove kreditne aranžmane BiH sa MMF-om.

U 2006. godini postignut je napredak u postavljanju novih uvjeta za otplatu raznih vidova potraživanja od vlade vezanih za ratni i predratni period. U cilju rješavanja problema **unutrašnjeg duga** u oba entiteta je u prethodnim godina usvojen niz zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga. Utvrđenom dinamikom uredno se servisira i otplaćuje unutrašnji dug entiteta.

Ukupan **unutrašnji dug RS** na kraju 2009. godine iznosio je 1,4 milijardu KM. Za njegovo servisiranje je u 2009. izdvojeno 54 miliona KM. Iznos od 62,75 miliona KM, pored obaveza po emitovanim obveznicama i drugim obavezama po osnovu unutrašnjeg duga sadrži i planiranu gotovinsku isplatu stare devizne štednje za 2010. godinu, a po osnovu verifikacije koja je izvršena zaključno sa 31.12.2009. godine. NSRS usvojila je u aprilu 2009. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga RS. Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske se primjenjuje od 01.01.2007. godine.

Unutrašnji dug Brčko distrikta sa 31.12.2009. godine iznosi 67 miliona KM.

Unutrašnji dug FBiH sa 31.12.2009. godine iznosi 1,5 milijardi KM. Do sada je izmireno po osnovu unutarnjeg duga ukupno 181,7 milijuna KM, odnosno neizmirene su u cjelosti invalidnine, mirovine i obveze po osnovu kredita komercijalnim bankama, a obveze po neisplaćenim plaćama i naknadama vojsci su izmirene u iznosu od 9,5 miliona KM i neizmirene obveze po dobavljačima prijašnjeg ministarstva obrane u iznosu 4,5 milijuna KM. U ovoj godini planirana ukupna sredstva za otplatu javnog duga Federacije iznose 249,0 miliona KM, od čega na otplatu unutarnjeg duga otpada 81,2 miliona KM. Ujedno do kraja godine je planirano izmirenje svih unutarnjih obaveza za koje su predviđene gotovinske isplate u Zakonu.

Zakonom je propisano da izmirenju obaveza prethodi postupak verifikacije potraživanja. Nakon verifikacije, izdate potvrde i objave u dvoje dnevne novine, potražiocu se isplaćuje iznos do 1000,00 KM u gotovini, a ostatak potraživanja će se realizirati putem obveznica.

Vlada FBiH je u januaru 2009. godine utvrdila i u parlamentarnu proceduru uputila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH. Razlog ovom je dijelom i neophodnost određivanja novog roka za početak emisije obveznica po osnovu ratnih potraživanja. Vlada FBiH je u aprilu 2009. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH, čime je stvoren normativni okvir za upravljanje dugom u FBiH.

Centralna banka BiH (CBBiH) je iz godine u godinu bilježila rast **deviznih rezervi**. Neto devizne rezerve povećane su tokom 2005. godine za 20% izraženo u eurima, te pokrile 4,2% mjeseci uvoza. Ukupan iznos deviznih rezervi zabilježen krajem 2005. godine, pokriva ne samo gotovinu u opticaju i depozite po viđenju, nego i više od polovine oročenih i štednih depozita kod komercijalnih banaka. Tokom 2006. godine bruto devizne rezerve su zabilježile porast od 1.227,2 miliona KM, ili 29,06%. Najveći dio tog porasta odražava porast monetarne pasive u iznosu od 1.172,6 miliona KM. Preostali iznos od 54,6 miliona KM odnosi se na dobit od investiranja bruto deviznih rezervi i ujedno predstavlja prirast neto slobodnih deviznih rezervi u posmatranom periodu. Godišnja stopa rasta neto slobodnih deviznih rezervi iznosila je 25,6 %. U skladu sa zakonom CBBiH je dio ukupnog profita realizovanog u 2006. godini, približno u iznosu od 20 miliona KM, transferisala u budžet institucija BiH. Osnovni izvor porasta deviznih rezervi u 2006. godini predstavlja povećanje dugoročnih obaveza komercijalnih banaka. Komercijalne banke vrše konverziju tih sredstava u domaću valutu kod CBBiH i po osnovu njih odobravaju dugoročne kredite. Krajem 2007. godine bruto devizne rezerve CBBH dostigle su 6,7 milijardi KM što je povećanje za čak 1,3 milijarde KM ili 22,9% u odnosu na isti period prošle godine. Priliv sredstava nastao kroz direktna strana ulaganja u BiH u 2007. godini je iznosio oko 2,8 milijardi KM.

3.1.2. MEĐUSOBNO DJELOVANJE TRŽIŠNIH SNAGA

Prema podacima entitetskih institucija za privatizaciju od početka procesa privatizacije pa do kraja 2006. godine u BiH je privatizovano ukupno 1722 preduzeća, od čega u FBiH 1035 a u RS 687. Preostalo je da se još u BiH privatizuje ukupno 863 preduzeća (415 u FBiH i 448 u RS).

Prema podacima Agencije za privatizaciju FBiH privatizovano je 14 preduzeća u 2006. godini. Vrijednost privatizovanog kapitala je 169 miliona KM. Ostvareni efekat u gotovini iznosi 18 miliona KM, dok su ugovorene investicije novog investitora 141 milion KM. U septembru 2006. godine Vlada Federacije je zaključila ugovor o prodaji 67% državnog kapitala u preduzeću «Energopetrol» Sarajevo, Hrvatsko-mađarskoj kompaniji «INA-MOL». Od septembra 2006. izvršena je privatizacija 95% kapitala u preduzeću «Fabrika sode Lukavac», putem zajedničkog ulaganja sa turskom kompanijom «Sisecam Chemicals Busines».

Krajem 2006. godine Vlada RS je prodala 65% državnog kapitala u «Telekom Srpske» preduzeću «Telekom Srbija» u ukupnom iznosu od 646 miliona eura. U 2007. godini, Republika Srpska je postigla daljnji napredak u privatizaciji i nakon prodaje Telekoma Srpske prodato je oko 63% početne mase državnog kapitala za privatizaciju. Pored toga, privatizacija naftnog biznisa Republike Srpske – Rafinerija nafte Brod, Rafinerija nafte Modriča i Petrol a.d. Banja Luka – gotovo je završena. Uspostava Investicijsko-razvojne banke Republike Srpske u svrhu upravljanja preostalim državnim vlasništvom, dovršavanja privatizacije i investiranja prihoda od privatizacije kroz različite fondove, ima namjeru poboljšati raspodjelu javnih resursa. U periodu od januara do septembra 2008. godine prodano još 13 preduzeća.

3.1.3. SLOBODAN ULAZAK I IZLAZAK NA TRŽIŠTE

U izvještaju Evropske komisije za 2008. godinu stoji da se može konstatovati da je u BiH dizajniran jedinstven sistem registracije poslovnih subjekata, sa jedinstvenim formularima i procedurama. Značajno je smanjen broj potrebnih dana kao i broj koraka koji su potrebni za registraciju poslovnih subjekata. Ovaj evidentni progres stvorio je kvalitetnije poslovno okruženje za investiranje u BiH. Izvršene su izmjene softver-a elektronske glavne knjige Registra poslovnih subjekata, koji je inače jedinstven za područje cijele BiH. Tokom januara 2008. godine svi sudovi počeli su u potpunosti koristiti elektronsku glavnu knjigu Registra poslovnih subjekata. Postiglo se uvezivanje svih nadležnih sudova u BiH, poreskih uprava i agencija za statistiku u jedinstven elektronski sistem.

Tokom 2008. godine BiH je prema izvještaju Svjetske banke i Memorandumu o reformi “*Doing Business in BiH*” uspješno provela reforme u četiri oblasti: dobijanje građevinskih dozvola, prenos vlasništva nad nekretninama, plaćanje poreza - poreske reforme i prestanak poslovanja. U oblasti prestanka poslovanja, BiH je pooštrila stručne uslove za prinudne upravnike, što bi u budućnosti trebalo skratiti vrijeme potrebno za provođenje stečajna.

Nakon završetka projekta “giljotine propisa” na republičkom nivou u RS, za koju je procijenjeno da ostvaruje uštede od više od 3 miliona KM na godišnjem nivou, nastavljeno je sa regulatornom reformom u cilju unapređenja poslovnog okruženja.

U FBiH je u toku reformski projekat “Giljotina propisa”, koji bi trebao stvoriti kvalitetnije poslovno okruženje za investiranje, a koji prema ocjeni Svjetske banke ide u pravom smjeru i brže nego što je bilo predviđeno. Vlada FBiH i Međunarodna finansijska korporacija su 13.05.2009. godine potpisale sporazum o saradnji na projektu “Giljotina propisa” u FBiH. Vrijednost projekta je 750.000 US dolara, a uslijedilo je imenovanje tijela za provedbu sporazuma.

Stečajne procedure su poboljšane, a broj predmeta pokrenutih i zaključenih na sudovima postepeno raste. RS je usvojila izmjene i dopune Zakona o stečajnom postupku, koje uključuju ograničenje stečajnog postupka na najviše godinu dana. Preko stotinu neodrživih preduzeća u državnom vlasništvu u RS je u stečajnom postupku. Sada je takođe brže i lakše dobijanje građevinskih dozvola i registrovanje vlasništva.

Izmjenama i dopunama Zakona o stečajnom postupku FBiH ugrađeni su i prijedlozi sudova za ubrzanje stečajnog postupaka.

3.1.4. RAZVOJ FINANSIJSKOG SEKTORA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Bankarski sektor je pod dominacijom banaka u stranom vlasništvu, te i dalje doživljava ekspanziju i produbljivanje. Prisustvo stranih banaka i jačanje propisa, kao i nadzora doprinijeli su sve većoj konkurenciji i kvalitetu operacija.

Pokazatelji finansijske stabilnosti ukazuju na jačanje bankovnog sistema u 2006. godini. Odnos neotplaćenih kredita u odnosu na ukupne kredite smanjen je na 4% krajem godine. Mada neznatno niži nego godinu dana ranije, koeficijent adekvatnosti kapitala bio je relativno visok i iznosio 17,7% krajem 2006. godine. U istom periodu, prosječna dobit na uloženi kapital porasla je sa 2,3 na 8,5 procentnih poena, što ukazuje na veću profitabilnost. U 2006. godini funkcionisanje platnih sistema se nesmetano odvijalo i klijentima su pružane kvalitetne usluge. Sistem je funkcionisao u skladu sa operativnim pravilima i nije bilo odstupanja niti vanrednih situacija koji bi ugrozili sigurnost ili stabilnost rada.

Ukupan broj međubankarskih transakcija u 2006. iznosio je 24,9 miliona transakcija u ukupnoj vrijednosti od 47,7 milijardi KM. U odnosu na 2005. zabilježen je porast u ukupnom broju transakcija od 8,70%, dok je ukupna vrijednost transakcija porasla za 31,9%. U toku prvog kvartala 2007. godine nastavljen je rast transakcije i u poređenju sa istim kvartalom prethodne godine uočljivo je povećanje od 14,8% u broju i 37% u vrijednosti transakcija.

U 2007. godini je došlo do ponovnog snažnog ubrzanja rasta kredita u bankarskom sektoru BiH. Ukupni krediti plasirani svim institucionalnim sektorima u BiH dostigli su krajem 2007. godine 11,9 milijardi KM što je povećanje za 2,6 milijardi KM ili 28,5% u odnosu na isti period prošle godine. Ubrzan kreditni rast bi mogao biti posljedica ubrzanog rasta uvoza (koji se uglavnom finasira iz kredita), trgovine a time i potrošnje ali i nastavkom pada kamatnih stopa u bankarskom sektoru.

U aprilu 2006. uspostavljen je Centralni registar kredita za pravna lica a početkom 2007. godine ovaj registar je proširen i sa kompletnim podacima za fizička lica. Ovi registri pružaju puni uvid u zaduženost preduzeća i građana, te na taj način omogućuju mnogo bolju procjenu kreditne sposobnosti svakog klijenta. Na osnovu ovih registara banke su u stanju da lakše upravljaju svojim kreditnim rizikom, a isto tako klijentima pruža mogućnost da dokažu svoj bonitet.

Međunarodna agencija za kreditni rejting Standard & Poor's je objavila prvi godišnji izvještaj o kreditnom rejtingu BiH. U kontekstu globalne finansijske i ekonomske krize i padajućeg trenda rejtinga mnogih vlada, održivost i stabilnost kreditnog rejtinga BiH je na istom nivou, 'B+' sa stabilnim izgledima, koji je dodijeljen BiH 22.12.2008. godine, i predstavlja ohrabrujući i pozitivan znak.

Monetarna politika CBBiH se i dalje vodi u okviru aranžmana Valutnog odbora, vezanog za euro. Reagujući na kolebanja na finansijskim tržištima u četvrtom kvartalu 2008. godine, Centralna banka je povećala likvidnost bankovnog sistema u nekoliko uzastopnih koraka smanjujući stopu minimalnih obaveznih rezervi, u cilju jačanja i obnavljanja povjerenja u nacionalna finansijska tržišta i stimuliranja kreditnih aktivnosti. Od novembra 2008. godine sve nove kreditne linije iz inostranstva kod komercijalnih banaka su se prestale uzimati kao dio osnova za izračunavanje obaveznih rezervi i minimalna stopa je utvrđena na 14%, u odnosu na ranijih 18%. Od januara 2009. godine je stopa obaveznih rezervi za oročene depozite sa preostalim rokom dospijeca većim od jedne godine dodatno smanjena na 10%, a u aprilu na 7%. U skladu sa smanjenom potražnjom, monetarni agregat M2 se između septembra 2008. i jula 2009. godine smanjio za 6,7%, pokazujući pozitivne trendove zadnjih mjeseci. Ukupno gledajući, valutni odbor je nastavio dobro da radi i dokazao se kao stabilan u teškim okolnostima, a finansijska i monetarna stabilnost je očuvana.

3.2. SPOSOBNOST SUOČAVANJA SA KONKURENTSKIM PRITISKOM I TRŽIŠNIM SNAGAMA U UNIJI

3.2.1. LJUDSKI I FIZIČKI KAPITAL

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Ukupan broj zaposlenih u BiH bilježi stalni trend rasta. U decembru 2007. godine, broj zaposlenih u BiH je iznosio 687.445, što predstavlja povećanje od 4.3% u odnosu na 2006. godinu. Prema Anketi radne snage u BiH je u 2007. godini bilo je zaposleno oko 850 hiljada stanovnika, što je za 39 hiljada više u odnosu na 2006. godinu. Podaci o zaposlenosti za period januar – juli 2008. godine pokazuju da je zaposlenost iznosila 705.239, što je za 14% više u odnosu na isti period 2007. godine. Podaci u 2008. godini i rezultati istraživanja radne snage (po standardima Međunarodne organizacije rada) iz maja 2008. godine pokazuju da je nezaposlenost u julu 2008. godine iznosila 488.443, što je za 7,1% manje u odnosu na isti mjesec u 2007. godini.

Reforma direktnog oporezivanja (što uključuje poreze na kapital, radnu snagu i imovinu) se nastavila kako je Federacija nastavila promjene nešto ranije pokrenute u RS i smanjila stopu poreza na dobit sa 30% na 10%, dovodeći je u nivo sa stopama u RS i Distriktu Brčko. Zakonom se takođe izbjegava dvostruko oporezivanje u BiH. Osim toga, sistem poreza na lični dohodak u Federaciji je pojednostavljen uvođenjem stope od 10% poreza na ukupni dohodak od 1. januara 2009. godine. Federacija je uvela promjene i u zakonodavstvu o socijalnom osiguranju.

Po pitanju direktnih stranih ulaganja koja predstavljaju značajan izvor finansiranja deficita tekućeg računa, primjetan je progres u 2006. godini, dakle nastavak priliva direktnih stranih ulaganja, ali slabijeg intenziteta nego u 2005. godini.

U prvoj polovini 2007. godine privatizacija Telekomu Srpske i pokretanje „greenfield“ investicija povećao je neto priliv direktnih stranih investicija iznad 8% projiciranog BDP-a.

3.2.2. STRUKTURA SEKTORA I PREDUZEĆA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U julu 2008. godine u RS je stupio na snagu novi Zakon o preuzimanju akcionarskih društava, kojim je obezbjeđena veća pravna sigurnost u vezi sa ponudama za preuzimanje, zaštićeni interesi akcionara i postignuto dalje usklađivanje sa direktivama EU. Do avgusta 2008. godine, u RS je privatizovano ukupno 705 preduzeća ili 68,08% od ukupne vrijednosti državnog kapitala.

Savjet ministara BiH je usvojio Strategiju razvoja malih i srednjih preduzeća u BiH za 2009 – 2011. godinu. Nakon usvojene strategije, uslijedila je i izrada Zakona o malim i srednjim preduzećima.

U februaru 2009. prezentiran je projekat "Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH" Kao jedan od prioriteta ovog Programa za četverogodišnje razdoblje, počevši s 2009. godinom je i uspostava središnje Agencije za malo i srednje poduzetništvo.

U FBiH je u martu 2009. godine usvojen Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog poduzetništva. Na istoj sjednici je usvojena i Odluka za poticaj razvoja poduzetništva i obrta a odnosi se na odobravanje dijela sredstava "Transfer za poticaj razvoja poduzetništva i obrta" utvrđenih budžetom FBiH za 2009. godinu Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta.

4. EVROPSKI STANDARDI

4.1. UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE

4.1.1. SLOBODNO KRETANJE ROBA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U oblasti **standardizacije** Institut za standardizaciju BiH nezavisno funkcioniše od 01.01.2007. godine. Institut radi na bazi Zakona o standardizaciji BiH⁹, i Zakona o osnivanju Instituta za standardizaciju BiH¹⁰. Institut je iz statusa partnerskog tijela evropskog Komiteta za standarde - CEN-a, prešao u status pridruženog člana CEN-a od 01.01.2008. godine. U decembru 2008. godine formiran je Savjet za standardizaciju – stručno savjetodavno tijelo za standardizaciju, koje se sastoji od 25 članova, istaknutih stručnjaka sa cijele teritorije BiH. Savjet za standardizaciju je u aprilu 2009. godine donio "Pravilnik o proceduri donošenja i objavljivanja bosanskohercegovačkih standarda"¹¹. Institut za standardizaciju BiH je u bosanskohercegovačku standardizaciju preuzeo 16.664 međunarodnih i evropskih standarda (uključujući i amandmane). Od ovog broja, 10.985 standarda su evropski (EN) standardi, od čega su 3.958 harmonizovani standardi sa direktivama novog pristupa. Trenutno postoji 49 aktivnih tehničkih komiteta. Institut za standardizaciju BiH je uspostavio, dokumentovao, primjenjuje, održava i stalno poboljšava sistem upravljanja kvalitetom u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN ISO 9001:2009. U pogledu administrativnih kapaciteta, Institut trenutno broji 36 zaposlenih.

U oblasti **mjeriteljstva**, institucije koje su nadležne za aktivnosti u oblasti mjeriteljstva u BiH su: Institut za mjeriteljstvo BiH, koji djeluje kao samostalna upravna organizacija Savjeta ministara i u potpunosti je operativan od 01.01.2007. godine, Zavod za mjeriteljstvo Federacije Bosne i Hercegovine, pod nadležnošću Ministarstva energije, rudarstva i industrije FBiH i Zavod za standardizaciju i metrologiju Republike Srpske, pod nadležnošću Ministarstva privrede, eneogetike i razvoja RS. Institut za mjeriteljstvo je od januara 2006. godine primljen kao korespondentni kandidat (pridruženi član) u organizaciju EUROMET (European Association of National Metrology Institutes), a u decembru 2009. godine postao je punopravni član u EURAMET-u. Savjet za mjeriteljstvo BiH, koji usmjerava razvoj djelatnosti u ovom sektoru, osnovan je krajem 2008. godine. Savjet čini 15 stručnjaka iz ove oblasti, a prva sjednica je održana 22.04.2009. godine. Vezano za administrativne kapacitete, IMBiH trenutno ima 46 zaposlenih od 72 sistematizovana radna mjesta.

⁹ Sl. Glasnik BiH br. 19/01

¹⁰ Sl. Glasnik BiH br. 44/04

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 49/09

Vežano za oblast **akreditacije**, u junu 2005. godine, Institut za akreditaciju BiH je potpisao Sporazum o saradnji sa Evropskom kooperacijom za akreditaciju (EA). U periodu 2005-2009. godina Institut je akreditovao 17 tijela i to: 9 ispitnih laboratorija, 3 kalibracione laboratorije, i 5 inspeksijskih tijela. Obimna dokumentacija za aplikaciju je završena u 2009. godini i predana EA (European co-operation for Accreditation) početkom 2010. godine. Potpisivanje ovog Bilateralnog sporazuma sa EA o priznavanju dokumenata koje izdaju akreditirana tijela se oćekuje do kraja 2011.godine, što ovisi od mogućnosti EA. Ovim Sporazumom se omogućuje lakši plasman proizvoda i usluga iz BiH na evropsko i međunarodno tržište. Institut za akreditaciju BiH trenutno broji 16 zaposlenih.

U oblasti **nadzora nad tržištem**, sistem nadzora nad tržištem sastoji se od državne Agencije za nadzor nad tržištem kao krovne i koordinirajuće organizacije i organa za nadzor nad tržištem entiteta i Brćko Distrikta BiH (Uprave za inspeksijske poslove - Inspektorati), koji vrše aktivnosti nadzora. Inspektorati su odgovorni vladama entiteta/distrikta, dok je Agencija odgovorna Savjetu ministara BiH. Agencija je u martu 2008. godine potpisala Memorandum o saradnji sa Upravom za indirektno oporezivanje, kojim se definiše saradnja u oblasti razmjene informacija i podataka o opasnim i nesigurnim proizvodima. U 2009. godini usvojeni su Zakon o opštoj sigurnosti proizvoda i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru nad tržištem u BiH, kojima je preuzeta Direktiva o opasnim imitacijama, u cilju zaštite sigurnosnih interesa potrošaća u BiH. Pripremljene su Odluka o zabrani stavljanja na tržište potrošaćkih proizvoda koji sadrže biocid dimetilfulmarat i Odluka o ogranićavanju stavljanja na tržište igraćaka i proizvoda za djecu koji sadrže ftalate¹². Na tržištu BiH se redovno vrši provjera indikativno nesigurnih potrošaćkih proizvoda, prilikom ćega se nesigurni proizvodi povlaće iz prodaje. Obavještenja o nesigurnim proizvodima na tržištu BiH, sa podacima o riziku i uputama za potrošaće publikuju se na internet stranici Agencije.

Vežano za usvajanje **tehnićkih propisa**, u 2006. godini Savjet ministara BiH je donijeo Uputstvo o naćinu izrade i postupku donošenja tehnićkih propisa i Program preuzimanja tehnićkih propisa - Direktiva novog pristupa u zakonodavstvo BiH. Programom preuzimanja tehnićkih propisa je definisano 29 direktiva novog pristupa i onih koje se naslanjaju na principe novog pristupa, a koje trebaju biti transponirane u domaće zakonodavstvo. U Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je u aprilu 2009. godine osnovan Odsjek za tehnićke propise. U 2009. godini su usvojena 4 nacrti direktiva za ćiju transpoziciju je zaduženno Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH prema Programu preuzimanja tehnićkih propisa. To su Direktiva za sigurnost mašina, Direktiva za niskonaponske proizvode, Direktiva za liftove i Direktiva za elektromagnetnu kompatibilnost.¹³ Vlada RS je u novembru 2009. godine donijela odluku o osnivanju Koordinacionog tijela za infrastrukturu kvaliteta RS. Zadatak ovoga radnog tijela je koordinacija aktivnosti ministarstava i organa uprave u RS u cilju jaćanja i izgradnje međunarodno priznate infrastrukture kvaliteta u RS i BiH i jaćanje saradnje sa svim drugim institucijama u BiH i FBiH u ovoj oblasti.

Što se tiće **zaštite potrošaća**, u 2006. godini je usvojen Zakon o zaštiti potrošaća u BiH , kojim je uvedena institucija Ombudsmena za zaštitu potrošaća u BiH. U 2007. godini uspostavljen je Odsjek za nadzor nad tržištem, zaštitu potrošaća i konkurenciju u Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa. Poćelo je funkcionisanje Vijeća za zaštitu potrošaća BiH, koje je u 2008. godini održalo konstitutirajuću sjednicu i usvojilo prijedlog "Državnog godišnjeg programa za zaštitu potrošaća BiH za period 2008-2011. godina". Udruženjima za zaštitu potrošaća u BiH se pruža mogućnost da apliciraju za sredstva iz državnog budžeta.

4.1.2. SLOBODNO KRETANJE OSOBA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Usvojen je Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH u 2008. godini (određivanje godišnjeg prijedloga kvota radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u BiH). Vijeće ministara BiH je u januaru 2009. godine donijelo Odluku o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u BiH za 2009 godinu. U RS je u 2009. godini usvojen Zakon o zapošljavanju stranih državljana i lica bez državljanstva.

¹² Koje je početkom 2010. godine usvojilo Vijeće ministara BiH

¹³ Do kraja 2010. godine planira se usvajanje narednih 6 direktiva: Direktiva za neautomatske vage 90/384/EZ, Direktiva za plinske aparate 90/396/EZ, Direktiva za opremu pod pritiskom 97/23/ EZ, Direktiva za sigurnost igraćaka 2009/48/EZ, Direktiva za lićnu zaštitnu opremu 89/686/EZ i Direktiva o uređajima namijenjenim upotrebi u prostoru koji je ugrožen potencijalno eksplozivnom atmosferom 94/9/EZ.

4.1.3. PRAVO POSLOVNOG NASTANA, PRAVO PRIVREDNIH DRUŠTAVA, RAČUNOVODSTVO I REVIZIJA, SLOBODA PRUŽANJA FINANSIJSKIH I POŠTANSKIH USLUGA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Zakonodavni okvir za poslovni nastan na razini BiH predstavlja Okvirni zakon o registraciji poslovnih subjekata u BiH usvojen u toku 2004. godine. Na temelju istog u 2005. godini usvojeni su i na snagu stupili entitetski i zakoni na razini Brčko Distrikta koji uređuju ovu problematiku i čija su rješenja gotovo identična.

U 2007. godini u Bosni i Hercegovini se uspostavlja elektronska glavna knjiga registara, jedinstvena za područje cijele BiH. Pravilnik o elektronskom korištenju glavne knjige registara kojim se regulira način korištenja programa za registraciju usvojen je kako na razini entiteta tako i na razini Brčko Distrikta. Tokom 2008. u jedinstven elektronski sistem uvezani su svi nadležni sudovi u BiH, poreske uprave i Agencija za statistiku. Početkom iste godine svi sudovi u BiH su počeli u potpunosti koristiti elektronsku glavnu knjigu Registra poslovnih subjekata. U Republici Srpskoj su u prvoj polovini 2010. godine počeli sa radom Okružni privredni sudovi i Viši privredni sudovi.

Sveukupni proces reformi u dijelu registracije privrednih društava, uključujući i reformu „Giljotina propisa“ urodio je plodom. Sistem registracije je efikasniji, vrijeme trajanja registracije značajno kraće, a diskriminacijske odredbe u zakonodavnom okviru za strana pravna lica su otklonjene. U Federaciji BiH proces trajanja registracije u toku 2009. godine iznosio je u prosjeku 12 dana, a u Republici Srpskoj 5 dana. Zakonodavni okvir na razini entiteta osigurava dalje jednaka prava domaćim i stranim pravnim licima u domenu poslovnog nastana, bez diskriminacije, što je ključni korak u daljem integriranju BiH u ekonomsku maticu Evropske unije.

Bankarski sektor u BiH je regulisan entitetskim zakonima o bankama i entitetskim zakonima o bankarskim agencijama, koji definišu njihove ciljeve, nezavisnost, nadležnost i odgovornost (na entitetskom nivou), Zakonom o osiguranju depozita (na državnom nivou) i Zakonom o Centralnoj banci BiH koji dodjeljuje koordinacijsku ulogu CBBiH u superviziji banaka. Iako ova oblast nije bila obuhvaćena Izvještajem Evropske komisije iz 2004. godine, Bosna i Hercegovina je provodila aktivnosti na izradi zakonskih rješenja.

Entitetski zakoni i podzakonski akti u oblasti bankarstva su u velikoj mjeri harmonizovani i postoji usaglašenost u primjeni Bazelskih principa. Od 2001. godine banke djeluju na cijelom prostoru BiH i šire mrežu svojih filijala. Entitetske agencije za bankarstvo usvojile su 2008. godine Strategiju za uvođenje „Međunarodnog sporazuma o mjerenju kapitala i standardima kapitala“ - Bazel II. U FBiH, donesene su i Izmjene i dopune Zakona o Agenciji za bankarstvo FBiH krajem 2008. godine. Donošenjem Zakona o leasing-u u 2008. godini proširen je djelokrug rada Agencije i na nadzor nad leasing društvima u FBiH.

Od jula 2009. godine, mikrokreditne i štednokreditne organizacije obavezne su dostavljati podatke u Centralni registar kredita fizičkih i pravnih lica. Takođe, od jula 2009. godine je omogućen pristup Registru kredita i fizičkim i pravnim licima.

Obezbjedena je transparentnost u radu banaka i postignuto je povjerenje u bankarski sistem donešenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita u bankama u BiH¹⁴. Ovim Zakonom povećava se iznos osiguranog depozita u bankama za građane sa 7.500,00 KM na 20.000,00 KM. Banke takođe, imaju i određene odgovornosti u sprovođenju odredbi Zakona o sprečavanju pranja novca.

Što se tiče supervizija banaka, ona je u nadležnosti entitetskih agencija za bankarstvo dok je koordinacija bankarske supervizije ostvarena preko Centralne bake BiH, kako je definisano Zakonom o Centralnoj banci BiH. Uspostavljeno je redovno informisanje o bankarskom sektoru u BiH i o osiguranju depozita u BiH a 2008. godine potpisan je i Memorandum o principima koordinacije bankarske supervizije i saradnji i razmjeni informacija i podataka između entitetskih agencija za bankarstvo i Centralne banke BiH. Što se tiče međunarodne saradnje Memorandum o razumijevanju u oblasti bankarske supervizije, nadležne institucije u BiH do sada su potpisale sa tijelima za bankarsku superviziju Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Republike Turske te multilateralni Memorandum sa tijelima nadležnim za superviziju u zemljama Jugoistočne Evrope (Albanija, Bugarska, Kipar, R. Makedonija, Grčka, Crna Gora, Rumunija i Srbija).

U oblasti tržišta kapitala, u RS u 2009. godini usvojen je Zakon o Komitetu za koordinaciju finansijskog sektora RS. Takođe, usvojen je i Zakon o dopuni Zakona o tržištu hartija od vrijednosti u RS¹⁵, te Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima¹⁶. Komisija za hartije od vrijednosti donijela je: Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja

¹⁴ “Službeni glasnik BiH” broj 125/08

¹⁵ “Službeni glasnik RS” broj 34/09

¹⁶ “Službeni glasnik RS” broj 13/09

investicionih fondova, društava za upravljanje i banke depozitara¹⁷, Pravilnik o izvještavanju i objavljivanju informacija o poslovanju sa hartijama od vrijednosti¹⁸ i Pravilnik o izmjenama pravilnika o nadzoru nad učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti¹⁹. Centralni registar HOV je na osnovu saglasnosti sekretarijata ANNA-e²⁰ dodijelio međunarodno priznate ISIN kodove svim hartijama od vrijednosti, registrovanim u Centralnom registru, u skladu sa ISO 6166 standardom. U Federaciji BiH u 2009. godini usvojen je i Zakon o investicionom fondovima u FBiH. Usvojeni su i podzakonski akti za oblast tržišta hartija od vrijednosti: Pravilnik o sadržaju zahtjeva, postupku izdavanja dozvole i uslovima za članove uprave društva za upravljanje²¹, Pravilnik o uslovima poslovanja društva za upravljanje²², Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra fondova²³, Pravilnik o emisiji HOV²⁴, Pravilnik o posebnim poslovima i ograničenjima poslovanja HOV²⁵.

Saradnja između dvije entitetske Komisije za hartije od vrijednosti je stalna i odvija se prvenstveno kroz redovne sastanke i konsultacije oko sinhronizacije kod donošenja zakonskih propisa. Donošenjem Federalnog Zakona o tržištu hartija od vrijednosti po uzoru na Zakon o tržištu hartija od vrijednosti Republike Srpske, postojaće jednaki uslove na tržištu kapitala na čitavoj teritoriji BiH. Na taj način, steći će se isti uslovi za licenciranje svih učesnika na tržištu kapitala u BiH, što će omogućiti potpuno nesmetano kretanje kapitala na teritoriji BiH.

Tokom 2005. godine na snagu stupa državni Zakon o poštama, nakon čega je uslijedilo osnivanje Agencije za poštanski promet. Tokom 2009. godine intenzivno se radilo na oblikovanju inoviranog zakonodavnog rješenja za sektor poštanskih usluga u vidu Zakona o poštanskom prometu BiH, kako bi se otklonili nedostaci postojećeg zakonodavnog okvira, naročito u dijelu liberalizacije tržišta poštanskih usluga u BiH i daljeg približavanja zakonodavstva pravnim propisima Unije iz ovog domena.

U prvoj polovini 2010. godine Savjet ministara BiH usvojio je Odluku o predstavljanju javnih poštanskih operatera iz BiH u tijelima Svjetske poštanske unije, te Odluku o utvrđivanju osnovnih kriterija za davanje suglasnosti Agenciji za poštanski promet BiH radi obavljanja dijela poslova iz svoje nadležnosti. U Republici Srpskoj usvojen je Zakon o poštanskim uslugama koji je djelomično usklađen sa EU propisima koji se tiču slobode pružanja poštanskih usluga.

Oblast računovodstva i revizije uređena je zakonodavnim okvirom na državnom i entitetskom nivou. U toku 2009. godine usvojeni su novi zakoni o računovodstvu i reviziji koji su djelomično usklađeni sa pravnim propisima Unije iz ove oblasti.

4.1.4. SLOBODNO KRETANJE KAPITALA

Napredak u periodu 2005.-2009. godina

Strano ulaganje u BiH uređeno je Zakonom o politici direktnog stranog ulaganja. On uklanja barijere većini ulaganja u BiH, sa izuzetkom ograničenja od 49% dioničkog kapitala za strana ulaganja u vojne firme ili medijski sektor. Štaviše, strana ulaganja u BiH uređuje "Klauzula o stabilnosti" koja dopušta investitorima da odaberu pravni režim koji će se primjenjivati u slučaju donošenja amandmana na zakone ili propisa o stranom ulaganju. Ovim se osigurava da prava investitora ne mogu biti poništena, već naprotiv samo osnažena.

Zakon o direktnim stranim investicijama jamči pravo transfera i repatrijacije profita i novčanih doznaka te dopušta lokalnim i stranim kompanijama da imaju račune u jednoj ili više banaka ovlaštenih da vrše ili primaju devizne uplate. Zakon za provedbu u oba entiteta uključuju pravo transfera i repatrijacije.

Kupovinu i prodaju deviza obavljaju za to licencirane banke, kao i domaća lica ovlaštena da obavljaju devizne transakcije, te postoji neograničena konvertibilnost u euro. Nema deviznih ograničenja, niti kontrole lokalne valute, a efektivno rješenje Currency Board-a sa fiksnim vezivanjem za euro osigurava punu konvertibilnost KM u euro. Zarada od izvoza i uvoza nije podložna zahtjevima repatrijacije. Zarada od nevidljivih i tekućih transakcija ne mora biti predmet repatrijacije. U pogledu kupovine nekretnina, kompanije i građani iz EU imaju pravo kupovine zemlje i imovine na istoj osnovi kao i državljani BiH.

¹⁷ Službeni glasnik RS br. 75/09

¹⁸ "Službeni glasnik RS" broj 123/08

¹⁹ "Službeni glasnik RS" broj 118/08

²⁰ 25.02.2009. godine

²¹ "Službene novine FBiH" broj 18/09

²² "Službene novine FBiH" broj 18/09

²³ "Službene novine FBiH" broj 18/09

²⁴ "Službene novine FBiH" broj 18/09

²⁵ "Službene novine FBiH" broj 18/09

U 2006. godini, u Izvještaju Evropske komisije se naglašava da BiH ima modernu strukturu platnog sistema. Reforma platnog sistema je bila naročito uspješna. Bruto poravnanja u realnom vremenu (RTGS) i sistemi žiro kliringa su gotovo u potpunosti u skladu sa ključnim principima za sistematski važne platne sisteme koje je donijela Banka za međunarodna poravnanja (BIS). Centralna banka drži platne sisteme pod svojom jurisdikcijom. Komercijalne banke provode domaće platne transakcije, a Centralna banka služi kao agent za poravnanja. Pripreme BiH u ovom području dobro napreduju.

U 2007. godini, Federacija BiH je usvojila izmjene i dopune odluke o općim uslovima pod kojima lica koja imaju boravište mogu držati strane devize na bankovnim računima u inostranstvu. Time je prilagođena odredba koja omogućava rezidentnim pravnim subjektima da otvore i upravljaju bankovnim računom u inostranstvu, ako je posjedovanje stranog (nerezidentnog) bankovnog računa preduslov za odobrenje kredita. Ta promjena će liberalizirati međunarodne finansijske tokove i omogućiti lakši pristup kreditima u inostranstvu za rezidentna pravna lica.

Republika Srpska usvojila je izmjene i dopune Zakona o deviznim operacijama iz 2003. godine čime se svim rezidentima daje pravo da drže devizne račune u stranim bankama, pod uslovom da se oni koriste za tekuće transakcije i transfer kapitala. Također je ukinula odredbu kojom se ovlašćuje Vlada RS da utvrdi uslove pod kojima djeluje tržište deviza.

U 2007. godini, Memorandum o razumijevanju je potpisan sa Crnom Gorom i Srbijom radi daljnjeg olakšavanja međunarodnih transakcija sa tim zemljama. U februaru 2008. godine je u upotrebu ušla kliring platforma za međunarodne uplate između BiH i Srbije, što je učinilo transakcije kroz platni sistem između ove dvije države jeftinijim i bržim. Komercijalne banke koriste tu platformu za izvršenje platnih naloga za svoje klijente. Zakon o Centralnoj banci BiH predviđa da vlasti ne smiju postavljati nikakva ograničenja na uplate ili međunarodne transakcije osim ako je to neophodno u svjetlu mogućih međunarodnih obaveza.

Narodna skupština RS je 2009. usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, u cilju liberalizacije tekućih i kapitalnih transakcija sa inostranstvom. U Federaciji je u toku izrada nacрта novog Zakona o deviznom poslovanju kako bi se osiguralo da zakonodavstvo o deviznom poslovanju bude kompatibilno sa zakonodavstvom EU i da se do njega dolazi koordinacijom među entitetima.

Ukupno gledano, pripreme BiH u oblasti slobodnog kretanja kapitala teku u pravom smjeru.

4.1.5. POREZI I CARINE

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Od 01. januara 2005. godine počela je sa radom Uprava za indirektno oporezivanje sa sjedištem u Banjaluci sa četiri Regionalna centra: Banja Luka, Tuzla, Sarajevo i Mostar. Od 01. januara 2006. godine zvanično je počela i primjena poreza na dodanu vrijednost sa jedinstvenom stopom od 17% na teritoriji oba entiteta. Nakon stupanja na snagu Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja («Službeni glasnik BiH» broj 44/03, 52/04), doneseni su i sljedeći zakoni: Zakon o porezu na dodatu vrijednost, Zakon o carinskoj politici Bosne i Hercegovine, Zakon o akcizama u Bosni i Hercegovini, Zakon o Upravi za indirektno oporezivanje, Zakon o postupku indirektnog oporezivanja, Zakon o postupku prinudne naplate, kao i provedbeni propisi za primjenu donesenih zakona. Takođe od 01.01.2006. godine Uprava za indirektno oporezivanje vrši nadovjeru dokaza o porijeklu robe proisteklih iz trgovinskih odnosa sa Evropskom Zajednicom. U januaru 2008. godine UINO je uspostavila Jedinstven registar obveznika indirektnih poreza, tako da se sada u okviru Sektora za poreze vrši registracija obveznika za PDV, zatim proizvođača domaćih akciznih proizvoda u BiH, te registracija za obavljanje spoljno trgovinskog prometa i registracija međunarodne špedicije. Izmjene i dopune Pravilnika o primjeni Zakona o PDV stupile su na snagu 13.05.2008. godine a ovim izmjenama Pravilnika omogućeno je ubrzano vraćanje sredstava PDV. Kada je riječ o poreskoj regulativi u oblasti naplate akcize, donešen je zakon koji je primjenjiv na cijeloj teritoriji BiH od 1. januara 2005. godine tako da se naplata indirektnih poreza vrši na jedinstveni račun, a Uprava za indirektno oporezivanje je preuzela sprovođenje zakona 01. jula 2005. godine.

Kada je riječ o carinskoj regulativi donešen je novi Zakon o carinskoj politici Bosne i Hercegovine, usklađen sa pravilima sa tada važećim Carinskim kodeksom EU, a Carinska tarifa BiH se redovno (na godišnjem nivou) usklađuje sa Kombinovanom nomenklaturom u Evropi. Formirane su nove carinske ispostave i carinski referati. Reorganizacija i racionalizacija carinske administracije izvršena je uz punu pomoć i saradnju Ureda CAFAO-a.

Smanjivanje carina u skladu sa odredbama SSP-a, odnosno Privremenog sporazuma, odvija se prema dogovorenom rasporedu.

4.1.6. KONKURENCIJA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U maju 2005. godine Konkurencijsko vijeće je usvojilo osnovne provedbene propise i unutrašnje akte neophodne za njegov rad i djelovanje. Kompanije su počele koristiti Vijeće kao način podnošenja žalbi i dobijanja pravnog mišljenja o pitanjima konkurencije. U julu 2005. godine usvojen je dopunjeni Zakon o konkurenciji. Ovaj Zakon imao je za cilj jačanje antitrustovske kontrole, tj. omogućavanje organima za konkurenciju (Konkurencijskom vijeću i entitetskim Uredima za konkurenciju) veće istražne ovlasti i ovlasti sankcionisanja. Usvajanjem podzakonskih akata u 2005. i 2006. godini u velikoj mjeri bh. propisi su usklađeni s pravnom stečevinom Zajednice. Konkurencijski savjet je izvršio analizu postojećeg Zakona o konkurenciji i svih podzakonskih akata. Analizirano je koji dijelovi Zakona nisu u potpunosti usklađeni sa *acquis*-em, te je pripremljen i usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o konkurenciji, koji je stupio na snagu 21.10.2009. godine. U predviđenom zakonskom roku od šest mjeseci, Konkurencijsko vijeće je uskladilo podzakonske akte sa Izmenama i dopunama Zakona o konkurenciji. Vezano za institucionalne kapacitete, Konkurencijsko vijeće je u potpunosti popunjeno prema važećoj sistematizaciji. Pored toga Konkurencijsko vijeće ima institucionalne jedinice u svom sastavu izvan sjedišta (Sarajevo) u Banja Luci i Mostaru.

Radna grupa za izradu zakona iz oblasti državne pomoći je utvrdila Nacrt zakona o sistemu državne pomoći u BiH, međutim zakon još uvijek nije upućen prema Savjetu ministara BiH. Narodna skupština RS je usvojila Zakon o kontroli pomoći privrednim subjektima.

4.1.7. JAVNE NABAVKE

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Sve do usvajanja novog Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, u septembru 2004. godine, nisu postojala jedinstvena pravila nabavke na državnom nivou, a odgovornost za provedbu je bila podijeljena između raznih tijela. U toj situaciji, novi Zakon je omogućio uspostavu na državnom nivou dvije institucije odgovorne za javne nabavke, tj. Agenciju za javne nabavke (tijelo za monitoring i definisanje politika, odgovorno Savjetu ministara), te Organ za razmatranje žalbi u vezi sa nabavkama (odgovorno za odlučivanje o žalbama). Taj Zakon je stupio na snagu u novembru 2004. godine. Agencija za javne nabavke na državnom nivou počela je djelovati u decembru 2005. godine. Odbor za razmatranje žalbi koji odlučuje o žalbama u pogledu javnih nabavki i podnosi izvještaj Parlamentu, uspostavljen je u decembru 2005. godine. Agencija zaključno sa 01.05.2010. godine zapošljava 21 državnog službenika. Od maja 2009. godine Ured za razmatranje žalbi radi sa svih šest zakonom predviđenih članova.

4.1.8. INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U julu 2004. godine, Bosna i Hercegovina je usvojila zakon kojim se uspostavlja zaseban Institut za intelektualno vlasništvo, koji je preuzeo svoje odgovornosti 1. januara 2007. godine. Sjedište Instituta je u Mostaru, dok su filijale uspostavljene u Sarajevu i Banjoj Luci. Bosna i Hercegovina je u 2008. godini ratifikovala Vašingtonski sporazum o intelektualnom vlasništvu i integrisanim sklopovima, Haški sporazum o međunarodnom prikupljanju industrijskih projekata, Strasburški sporazum o međunarodnom svrstavanju patenta, Konvenciju o zaštiti proizvođača fonograma od neovlaštene duplikacije njihovih fonograma, Protokol Madridskog sporazuma o međunarodnoj registraciji zaštitnih znakova i Međunarodnu konvenciju o zaštiti izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za emitovanje. U 2009. godini BiH je ratifikovala Protokol u vezi sa Madridskim aranžmanom o međunarodnom registrovanju žigova, Budimpeštanski sporazum o međunarodnom priznavanju depozita mikroorganizama u svrhu patentnog postupka, Ugovor o međunarodnoj klasifikaciji patenata, Haški sporazum u vezi sa međunarodnom registracijom industrijskog dizajna, Ženevsku konvenciju za zaštitu proizvođača fonograma od neovlaštenog umnožavanja njihovih fonograma, te Rimsku konvenciju za zaštitu umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i radiodifuznih organizacija. U julu 2009. godine Bosna i Hercegovina je usvojila Strategiju razvoja Instituta za intelektualno vlasništvo BiH (2008-2015). Od ukupno 23 međunarodne konvencije kojima administrira WIPO, BiH je članica 19 međunarodnih konvencija. U 2009. godini Savjet ministara BiH je usvojio Prijedloge pet zakona iz područja industrijskog vlasništva: Zakon o žigu, Zakon o patentu, Zakon o industrijskom dizajnu, Zakon o zaštiti oznaka geografskog porijekla i Zakon o zaštiti topografije integriranih krugova i dva zakona iz područja autorskog i srodnih prava: Zakon o autorskom i srodnim pravima i Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava. Ovi zakoni su usvojeni i objavljeni u Službenom glasniku BiH. Institut za intelektualno vlasništvo BiH trenutno zapošljava 52 djelatnika u radnom odnosu i 2 izvršioca po ugovoru o djelu.

4.1.9. OSIGURANJE

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U decembru 2005. godine Savjet ministara BiH je imenovao članove Upravnog odbora Agencije za osiguranje u BiH. U skladu sa Zakonom entitetska ministarstva finansija predlažu po jednog člana Upravnog odbora iz Ministarstva finansija i po jednog člana iz oblasti osiguranja. Agencija za osiguranje u BiH odnosno njen Upravni odbor, je bio angažovan na harmonizaciji entitetskih zakonskih propisa, u cilju uspostavljanje istog zakonskog okvira u oba entiteta, što je uslov za nastajanje jedinstvenog tržišta u oblasti osiguranja. U 2008. godini su stvoreni uslovi za otvaranje poslovnica osiguravajućih društava iz jednog entiteta u drugi bez predhodne registracije osiguravajućeg društva u tom entitetu, čime su se stvorili uslovi za jedinstveno tržište osiguranja u BiH. Agencija za osiguranje je realizovala projekat izrade statističke publikacije koji je završen u oktobru 2007. godine. To je prva izdata publikacija, koja je sadržavala sve ključne relevantne pokazatelje iz sektora osiguranja za cjelokupno tržište osiguranja BiH u protekle 3 godine, kao i druge zvanične podatke koji su u neposrednoj ili posrednoj vezi sa sektorom osiguranja. Takođe, Agencija je u junu mjesecu 2008. godine primljena kao punopravna članica IIF-a (Međunarodna fondacija za osiguranje), a u martu 2008. imenovan je ombudsman za osiguranje u BiH.

4.1.10. SOCIJALNE POLITIKE, ZAPOSŁJAVANJE I POLITIKA JAVNOG ZDRAVSTVA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

ZAPOSŁJAVANJE I SOCIJALNE POLITIKE

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine primljena je u punopravno članstvo WAPES-a (Svjetsko udruženje javnih zavoda za zapošljavanje) 2005. godine. Agencija je u 2009. godini predsjedavala Centrom javnih službi za zapošljavanje zemalja Jugoistočne Evrope.

U 2006. godini u Bosni i Hercegovini se realizovao Programa zapošljavanja mladih. Savjet ministara BiH je u avgustu 2008. godine upoznat sa Prijedlogom Plana mjera za smanjenje nezaposlenosti u BiH, koji su izradile Agencije za rad i zapošljavanje BiH, te zavoda za zapošljavanje FBiH, RS i Distrikta Brčko.

U RS su u 2007. godini donijeti sljedeći propisi: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju; Odluka Vlade RS kojom je uvedeno oslobađanje plaćanja poreza na plate za iznos plata do 250 KM; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu. U RS je krajem 2008. godine usvojen Zakon o štrajku i Zakon o Ekonomsko-socijalnom savjetu RS, a u 2009. godini je usvojen Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova. U aprilu 2009. godine usvojena je Strategija zapošljavanja FBiH 2009.-2013. godine. Vlada FBiH je u 2009. godini usvojila Uredbu o kriterijima i načinu osnivanja i djelovanja privatnih agencija za posredovanje u zapošljavanju, kao i Etički kodeks zaposlenika javnih službi za zapošljavanje u FBiH. U Brčko Distriktu BiH izmjene i dopune Zakona o zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti usvojene su 2007. i 2008. godine, a 2009. je donesen Zakon o zapošljavanju stranaca u Brčko Distriktu.

Radi se na izgradnji i modernizaciji informacionog sistema u entitetskim zavodima za zapošljavanje.

ZDRAVSTVO

U oblasti zdravstva, u martu 2008. godine u Sarajevu su potpisani Dvogodišnji sporazum o saradnji između BiH i Regionalne kancelarije Svjetske zdravstvene organizacije za Evropu 2008/2009 i Memorandum o razumjevanju između Ministarstva civilnih poslova BiH i Regionalne kancelarije Svjetske zdravstvene organizacije za Evropu.

Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH usvojen je u junu 2008. godine, krajem iste godine imenovani su direktor i zamjenik direktora Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine, a Agencija je počela sa radom u maju 2009. godine.

Krajem 2008. godine Bosna i Hercegovina je potpisala Deklaraciju o dugoročnom programu regionalne saradnje i razvoja mentalnog zdravlja ministara zdravlja zemalja Jugoistočne Evrope. Deklaracijom je predviđeno osnivanje regionalnog centra za mentalno zdravlje u BiH za Jugoistočnu Evropu. U FBiH je u decembru 2009. godine usvojena Politika mentalnog zdravlja za FBiH. RS je 2009. godine usvojio Strategiju razvoja mentalnog zdravlja u RS 2009.-2015. Uspostavljen je centar za koordinaciju rada centara za mentalno zdravlje u RS. BD je uključen u projekat donošenja politike osoba sa invaliditetom na nivou BiH. U BD postoji Centar za mentalno zdravlje.

Federacija BiH je 2008. godine usvojila Strateški plan razvoja zdravstva u FBiH u periodu od 2008.-2018.

Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti BiH je stupio na snagu 08. novembra 2007. godine.

U Republici Srpskoj je u junu 2008. godine usvojen Program za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga u RS za period 2008-2012, Strategija u oblasti lijekova do 2012. godine, te Akcioni plan za strategiju kontrole upotrebe duvana i duvanskih proizvoda u RS za period 2008-2012.

EKONOMSKA I SOCIJALNA PRAVA

Tokom 2005. i 2006. godine u Federaciji BiH je realizovan Programa podrške zapošljavanju invalidnih lica. Dokument „Politika u oblasti invalidnosti u BiH“ usvojen je 2008. godine. U julu 2009. godine Bosna i Hercegovina je potpisala UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i Opcioni protokol.

Početakom 2009. godine u RS su usvojene izmjene i dopune Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju. U RS djeluje Intreresorno tijelo Vlade RS za pomoć i zaštitu lica sa invaliditetom.

Tokom 2006. godine entitetske vlade su donijele programe za ublažavanje efekata uvođenja PDV-a i obezbjeđvanje dodatnih sredstava za penzionere.

U 2008. godini Bosna i Hercegovina usvojila je Akcioni plan za djecu za period 2002.–2010. godine. Od školske godine 2008./2009. su u FBiH osigurani besplatni udžbenici za svu djecu od prvog do četvrtog razreda osnovne škole, a za socijalno ugrožene učenike i od petog do devetog razreda. U RS od početka školske 2008./2009. godine, osigurani su besplatni udžbenici za sve učenike prvog i drugog razreda osnovne škole. Entiteti su tokom 2008. i 2009. godine usvojili Zakon o Ombudsmenu za djecu. U FBiH je usvojen Zakon o zaštiti obitelji s djecom koji je stupio na snagu 2009. godine. Vlada BD usvojila je tokom 2007. i 2008. godine izmjene Zakona o dječijoj zaštiti kao i izmjene Zakona o socijalnoj zaštiti.

Vlada RS je usvojila Akcioni plan za borbu nasilja u porodici za 2007. i 2008.godinu.

Tokom 2008. godine Agencija za ravnopravnost spolova BiH izvršila usklađivanje Zakona o javnom radio i televizijskom servisu BiH, Zakona o komunikacijama BiH, Zakona o radio-televizijskom sustavu BiH i Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH. U FBiH odredbe Zakona o osnovama socijalne zaštite, civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom, usklađene su sa odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH.

U julu 2009. godine Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je usvojila Zakon o zabrani diskriminacije.

Bosna i Hercegovina je 2008. godine položila instrument o ratifikaciji za revidiranu Evropsku socijalnu povelju kod generalnog sekretara Vijeća Evrope, te je Povelja stupila na snagu 01.12.2008. godine. Ratifikacijom revidirane povelje BiH postaje punopravan član Vladinog komiteta za Evropsku povelju u Strazburu.

4.1.11. OBRAZOVANJE I ISTRAŽIVANJE

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U oblasti obrazovanja, doneseni su sljedeći zakoni: Okvirni Zakon o visokom obrazovanju u BiH (usvojen 2007. godine), Okvirni zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u BiH (usvojen 2007. godine), i Okvirni zakon o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u BiH (usvojen 2008. godine).

U 2007. godini osnovane su sljedeće institucije: Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta i Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (CIP).

U cilju rješavanja rascjepkanosti obrazovnog sistema, kao najviše koordinacijsko i savjetodavno tijelo u martu 2008. godine uspostavljena je Konferencija ministara obrazovanja u BiH. Konferencija ministara obrazovanja je krajem 2008. godine potpisala Sporazum o uspostavljanju Vijeća za opće obrazovanje u BiH i Sporazum o zajedničkom jezgru cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama.

Savjet ministara BiH je u junu 2008. godine usvojio dokument „Strateški pravci razvoja obrazovanja u BiH sa planom implementacije, 2008.-2015. godine“. Savjet ministara BiH je u julu 2008. godine usvojio Mapu puta i plan aktivnosti za

uključivanje BiH u EU programe za cjeloživotno učenje i mladi u akciji (do 2013. godine). Tokom 2008. godine Savjet ministara BiH postao je član Evropskog registra za osiguranje visokog obrazovanja (EQAR).

U 2009. godini je usvojen Pravilnik o pravilima i načinu registrovanja zajednica srednjih stručnih škola BiH.

Tokom 2008. i 2009. godine izdvajanje sredstava za istraživanje na nivou BiH se kretalo oko 0,1% BDP-a. Ministarstvo civilnih poslova je iz svog budžeta za 2008. godinu, po prvi put, izdvojilo sredstva u iznosu od 500.000 KM za podršku istraživačima i institucijama koji učestvuju u okvirnim programima EU za istraživanje i razvoj. Sredstva su dodjeljena putem javnog konkursa.

Od 1. januara 2009. godine Bosna i Hercegovina postala pridružena članica 7. okvirnog progama za istraživanje i tehnološki razvoj (FP 7 2007-2013). U maju 2009. godine BiH je postala 35. članica COST-a (međuvladinog okvira za evropsku saradnju u oblasti nauke i tehnologije). U junu 2009. godine BiH se kao Državna informaciona tačka (National Information Point) pridružila EUREKA mreži.

U maju 2009. godine usvojen je Okvirni Zakon o osnovama naučnoistraživačke djelatnosti i koordinaciji unutrašnje i međunarodne naučnoistraživačke saradnje BiH. Strategiju razvoja nauke u BiH 2010-2015 i Akcioni plan za implementaciju Strategije usvojeni su u decembru 2009. godine.

U sklopu Ministarstva civilnih poslova formiran je Odsjek za nauku, gdje se nalazi državni koordinator za FP7, a na svih 8 javnih univerziteta imenovane su kontakt osoba za FP 7, imenovani su predstavnici u programske odbore u okviru FP 7, kao i u CREST i ESFRY.

U oblasti kulture, u 2008. godini je usvojena Strategija kulturne politike u BiH, zajedno sa Aneksom statističkih podataka. Predsjedništvo BiH je u decembru 2008. godine ratifikovalo Konvenciju o zaštiti i promociji različitosti kulturnih izraza, dok je instrument o ratifikaciji Konvencije u januaru 2009. godine dostavljen UNESCO-u.

4.1.12. PRISTUPANJE BIH U WTO

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U skladu sa procedurom pregovaranja, a u cilju nastavka pregovora, krajem maja 2005. godine dostavljena je revidirana ponuda specifičnih obaveza u oblasti usluga.

U oblasti poljoprivrede, pripremljena je informacija o mjerama domaće podrške u poljoprivredi i kalkulacija AMS-a za period 2000-2002, koja je poslužila kao osnova za početak pregovora. Započeti su pregovori na plurilateralnoj osnovi sa delegacijama EU, SAD, Australije, Kanade, Turske i Makedonije.

U Ženevi je od 05. do 09. novembra 2007. godine održan četvrti krug pregovora sa zemljama članicama Radne grupe za pristupanje Bosne i Hercegovine WTO-u. U okviru ovog kruga pregovora održan je IV plenarni sastanak Radne grupe na kojem je razmotren napredak Bosne i Hercegovine na planu usaglašavanja domaćeg zakonodavstva sa zahtjevima koje postavlja buduće članstvo u ovoj organizaciji, kao i sedam sastanaka u okviru bilateralnih pregovora o pristupu tržištu u oblasti trgovine robom i trgovine uslugama. Šesti sastanak Radne grupe za pristupanje BiH Svjetskoj trgovinskoj organizaciji je održan 19. marta 2009. godine. Plurilateralni sastanak o domaćoj podršci u poljoprivredi i izvoznim subvencijama je održan 20. marta 2009. godine, kojima je predhodio još jedan krug bilateralnih pregovora o pristupu tržištu roba i usluga. Pregovarački tim BiH u skladu sa zaključkom Savjeta ministara BiH iz januara 2009. planira intenzivirati pregovore radi njihovog okončanja do kraja 2009. godine. Članice su ohrabrine BiH da ubrza proces pregovora, posebno bilateralnih, za pristup tržištu roba i usluga, te smatraju da je BiH ostvarila značajan napredak.

4.2. SEKTORSKE POLITIKE

4.2.1. INDUSTRIJA I MALA I SREDNJA PREDUZEĆA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Početkom 2005. godine je usvojen Zakon Bosne i Hercegovine o registraciji preduzeća kao i usklađeni zakoni entiteta. Formirano je Izvozno vijeće BiH u 2006. godini koje je zamišljeno kao koordinator svih aktivnosti promocije izvoza roba i usluga kroz jedinstven oblik državno-privatnog partnerstva i društvenog konsenzusa, gdje se predstavnici raznih institucija

direktno dogovaraju o važnim pitanjima. Strategija razvoja BiH i Strategija socijalnog uključivanja BiH, koje će u sebi sadržavati jedinstvenu industrijsku politiku, su finalizirane i očekuje se njihovo usvajanje. Vlada RS je u julu 2009. godine usvojila Sektorsku strategiju razvoja industrije RS za period 2009 – 2013. godina. Početkom 2010. godine usvojen je i Akcioni plan za sprovođenje usvojene „Sektorske strategije razvoja industrije RS, za period 2009 – 2013“. Skupština BD BiH je krajem 2009. godine usvojila Strategiju razvoja Brčko distrikta BiH za period 2008 – 2017. godina.

Vežano za mala i srednja preduzeća, Savjet ministara BiH je u 2009. godini usvojio Strategiju razvoja malih i srednjih preduzeća u BiH za period 2009 – 2011. godina. Strategija uključuje uspostavu Savjeta za preduzetništvo, ali ne predviđa uspostavljanje državne agencije i fonda za mala i srednja preduzeća. Prema strategiji, funkcije agencije za mala i srednja preduzeća će biti povezane sa sektorom Ministarstva za spoljnu trgovinu i ekonomske odnose. Uspostavljanje Savjeta za preduzetništvo i sektora u MVTEO-u povezano je sa usvajanjem Zakona o promociji malih i srednjih preduzeća i preduzetništva u BiH, koji se trenutno nalazi u parlamentarnoj proceduri. U oblasti preduzetništva, u RS je uspostavljena Republička agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća, kao i mreža agencija za razvoj MSP (na lokalnom nivou 15 agencija i 1 agencija na regionalnom nivou). U FBiH je usvojen Akcioni plan realizacije projekta "Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u FBiH" za period 2009 – 2012. godina.

4.2.2. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ, SIGURNOST HRANE, VETERINARSKA I FITOSANITARNA POLITIKA

POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U 2009. godini poljoprivredni sektor i dalje ostaje značajan faktor ekonomskog razvoja BiH u cjelini. Uspostavljanjem Ureda za veterinarstvo, Uprave za zaštitu zdravlja bilja BiH, te Agencije za sigurnost hrane osiguran je institucionalni okvir koji kontinuirano odgovara izazovima zaštite potrošača u dijelu higijenske i zdravstvene ispravnosti proizvoda i kvalitete u proizvodnji hrane, osiguravajući pretpostavke za razvoj sistema za primjenu sanitarnih i fitosanitarnih standarda, kao preduvjeta trgovinske integracije BiH sa zemljama Evropske unije. Druga polovina 2008. obilježena je novim ozračjem u dijelu trgovinskih odnosa BiH i Evropske unije, zahvaljujući stupanju na snagu Privremenog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima koji između ostalog promiče okvir postepene liberalizacije trgovine poljoprivrednim proizvodima između strana potpisnica. Ohrabruje činjenica da usprkos smanjivanju carina na poljoprivredne proizvode porijeklom iz EU trgovinska bilanca BiH iz 2009. godine nije zabilježila rast uvoza ovih proizvoda iz zemalja Unije, što je znak blage diverzifikacije sektora poljoprivrede naše zemlje. U sektoru ribarstva dalje se očekuje povećanje izvoza ribe u EU zbog pogodnosti liberalizacije trgovine, a ovome uveliko doprinosi činjenica da je riba ulovljena u ribogojilištima u BiH pod stalnim veterinarskim nadzorom. U analiziranom periodu uloženi su značajni naponi na državnom i entitetskom nivou u cilju unapređenja konkurentnosti bosansko-hercegovačke poljoprivrede. Započela je uspostava Sistema monitoringa i evaluacije za sektor poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja, usvojen je i Program mjera za poboljšanje uvjeta poslovanja u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji. Zakonodavni okvir za poljoprivredu, sigurnost hrane, veterinu i zaštitu zdravlja bilja BiH postepeno se usklađuje sa relevantnim pravnim propisima Unije iz ovog domena, što potvrđuje punu opredijeljenost naše zemlje za integriranje u unutrašnje tržište Unije. Intenzivno se radi na uspostavi harmoniziranih registara poljoprivrednih gazdinstava i registara klijenata na cijeloj teritoriji BiH, a bilježi se i napredak u dijelu razvoja sistema poljoprivredne statistike.

Unutar Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u 2005. godini utemeljen je Sektor za poljoprivredu, prehranu, šumarstvo i ruralni razvoj. Po osnivanju Sektor je brojao dva zaposlenika, da bi u toku 2009. godine broj zaposlenih porastao na 24. Novim pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, kojeg je Savjet ministara usvojio u julu 2009. godine, Sektoru za poljoprivredu predviđeno je trideset i dva radna mjesta. Jednovremeno sa okrupnjavanjem Sektora za poljoprivredu, zabilježen je razvoj entitetskih institucija nadležnih za upravljanje sektorom poljoprivrede, prvenstveno resornih ministarstava za poljoprivredu kao i nadležnih struktura u Distriktu Brčko.

Tako su u Republici Srpskoj temeljem Zakona o ministarstvima RS-a iz decembra 2008. godine uspostavljene tri nove upravne jedinice: Agencija za vode, Agencija za šume i Agencija za agrarna plaćanja. U analiziranom periodu operativne su postale Agencija za pružanje stručnih usluga u poljoprivredi, Agencija za uzgoj i selekciju u stočarstvu, te Agencija za identifikaciju životinja.

Usvajanjem Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju na državnom nivou u junu 2008. godine upotpunjen je zakonodavni okvir kojim se uređuje sektor poljoprivrede u BiH, a kojeg pored pomenutog čine entitetski zakoni o poljoprivredi i drugi zakonski i podzakonski akti koji su na snagu stupili u promatranom periodu.

Krajem januara 2009. godine je usvojen Strateški plan za harmonizaciju poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja i prateći Operativni program njegove provedbe za vremenski period od 2008. do 2011. godine .

U periodu od 2005. do 2009. godine uspostavljen je zakonski okvir na državnom nivou za vino, rakiju i druge proizvode od grožđa i vina, te zakonski okvir za duhan. Druga polovina 2009. godine protekla je u znaku izrade nacrtu novog Zakona o vinu. U toku 2009. godine pripremljeni su podzakonski akti za provedbu Zakona o hrani u dijelu za zaštitu oznaka geografskog porijekla hrane kao i Zakon o zaštiti oznaka geografskog porijekla (koji su usvojeni u 2010. godini).

2009. godina obilježena je i aktivnostima na provedbi Zakona o poljoprivredi iz 2008. godine. Tako su Odlukama Savjeta ministara uspostavljene sljedeće strukture: Odbor za koordinaciju informacija u poljoprivredi, Savjetodavno vijeće za poljoprivredu, Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju, te Poljoprivredno-tržišni Informacioni sistem.

Na nivou entiteta tokom 2007. godine doneseni su zakoni o poljoprivrednom zemljištu koji regulišu korištenje i klasifikaciju poljoprivrednog zemljišta.

U 2009. godini u RS-u usvojeni su Zakon o izmjenama i dopunama zakona o poljoprivredi, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ribarstvu, Zakon o lovstvu, Zakon o komori inženjera poljoprivrede RS te Zakon o vinu i rakiji.

U promatranom periodu, uključujući i prvu polovinu 2010. godine, u Republici Srpskoj su usvojeni sljedeći strateški dokumenti: Strategija razvoja poljoprivrede RS 2010-2015, Akcioni plan za realizaciju ciljeva Strategije razvoja poljoprivrede 2007-2016, Strateški plan ruralnog razvoja RS 2010-2015 i Akcioni plan strategije ruralnog razvoja 2010-2015, Strategija kontrole upotrebe duvana i duvanskih proizvoda u RS za period 2008 - 2012 te prateći Akcioni plan. Strategija razvoja savjetodavnih službi je u proceduri usvajanja.

U Federaciji BiH usvojena je Srednjoročna strategija razvitka poljoprivrednog sektora. Strategija za savjetodavne službe je izrađena i bit će prosljeđena u proceduru usvajanja po uspostavi zakonskog okvira za savjetodavne službe, na čije usvajanje se čeka. U proceduri usvajanja je i Operativni program za harmonizaciju poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja 2008.-2011. Urađeni su i strateški dokumenti razvoja planiranih programa podrške entiteta za period 2007.-2012.

U Brčko Distriktu usvojena je Strategija razvoja poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja za period 2008.-2013. godine i Akcioni plan za implementaciju iste.

BiH je u izvještajnom periodu zabilježila tehnički napredak u dijelu poljoprivredne statistike. Intenzivno se radi na uspostavi harmoniziranih registara poljoprivrednih gazdinstava i registara klijenata na cijeloj teritoriji BiH. Još 2007. godine Savjet ministara usvojio je Odluku o hamonizovanim registrima poljoprivrednih gazdinstava i klijenata u BiH. U FBiH početkom jula 2008. stupio je na snagu Pravilnik o upisu u registar poljoprivrednih gazdinstava i registar klijenata, dok je u RS godinu dana ranije stupila na snagu Uredba o upisu u registar poljoprivrednih gazdinstava. Nabavljen je software za registar poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, nakon čega je uslijedilo njegovo testiranje.

Aktivnosti vezane za popis poljoprivrede u BiH su počeli kroz Pripreme za popis stanovništva. Radni tim popisa stanovništva za poljoprivredne statistike dizajnirao je i uključio dodatna, tzv. „filter pitanja“ iz oblasti poljoprivrede.

U oblasti ribarstva u decembru 2008. BiH je i zvanično stavljena na listu zemalja iz kojih je odobren izvoz proizvoda iz akvakulture na tržište EU. Tome je doprinijela i kvalitetna implementacija Plana praćenja rezidua za sektor akvakulture, koji je odobren i od strane Evropske komisije, čime je BiH stavljena na listu CD 2004/432/EC zemalja sa odobrenim planom za sektor akvakulture. BiH je sukcesijom preuzela Konvenciju o pravu mora iz 1982. godine, u drugoj polovini 2009. godine Predsjedništvo je donijelo Odluku o ratifikaciji Konvencije o radu u ribolovu Međunarodne organizacije rada br.188 iz 2007. kao i Preporuke o radu u ribolovu br. 199 iz 2007.

VETERINARSKA POLITIKA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Ured za veterinarstvo je u periodu od 2005. do 2009. postao potpuno operativan, a broj zaposlenih se kontinuirano povećavao. Odjel Granične veterinarske inspekcije unutar Ureda za veterinarstvo provodi kontrolu u međunarodnom prometu na deset graničnih prelaza i zapošljava 21. graničnog veterinarskog inspektora.

Zakon o dobrobiti životinja je stupio na snagu u aprilu 2009. godine. U 2009. godini usvojen je Operativni program za kontrolu bruceloze malih preživara i u fazi je provedbe, kao i Projekat pripremljenosti za avijarnu influencu. Program suzbijanja i iskorijenjivanja bruceloze u RS za period 2008-2018 i prateći Akcioni plan su usvojeni u martu 2008. godine. Program suzbijanja i kontrole bruceloze kod ovaca i koza u FBiH za period 2010. - 2016. usvojeni su u novembru 2009. godine.

Krajem 2009. godine Savjet ministara je usvojio Pravilnik o označavanju i kontroli kretanja životinja u BiH. U FBiH uspostavljen je jedinstveni sistem identifikacije ovaca, koza i svinja.

Tokom 2009. godine provedene su aktivnosti na pripremi novog Zakona o veterinarstvu kojim će se tretirati i stočna hrana uz izradu podzakonskih propisa.

U 2009. godini u RS usvojen je Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarskim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima.

SIGURNOST HRANE

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Odlukom Savjeta ministara iz marta 2005. godine utemeljena je Agencija za sigurnost hrane. Trenutno je u Agenciji 36 zaposlenih, od čega su 28 državni službenici, a 8 namještenici. Agencija je u periodu od 2005. do 2009. godine usvojila 70 podzakonskih akata iz djelokruga svog rada.

Zakon o hrani BiH iz 2004. godine predstavlja osnov za uspostavu efikasnog državnog sistema monitoringa, kontrole hrane i kontrole kvaliteta. Zakon o genetički modifikovanim organizmima usvojen je 2009. godine. Na osnovu Zakona o hrani usvojeno je provedbeno zakonodavstvo u većem broju područja koji su usklađeni sa propisima Evropske unije (između ostalih radi se o sljedećim područjima: alkoholna pića, označavanje pakovane hrane, označavanje nutritivnih vrijednosti, upotreba prehrambenih aditiva, upotreba boje u hrani, zaslađivača, ostalih prehrambenih aditiva, voćni sokovi i bezalkoholna pića i drugi).

U 2009. godini u RS usvojeni su Zakon o genetički modifikovanim organizmima, Zakon o hrani i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o organskoj proizvodnji hrane.

U toku 2005. godine počela je kampanja upozoravanja velikih proizvođača hrane u BiH da im je obaveza da vrše analizu rizika i kontrolu kritičnih tačaka (HACCP) kao i da se pridržavaju ISO standarda da bi mogli izvoziti na tržište EU.

U periodu između 2005. i 2006. godine pripremljen je prijedlog SWOT analize za oblast sigurnost hrane i pristupilo se pripremama za izradu Strategije sigurnosti hrane uz potporu ureda Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) za BiH.

Shodno odluci formirane Certifikacijske radne grupe u 2005. godini osnovana je nevladina organizacija za organsku kontrolu zadužena za promicanje organske proizvodnje i pripremu standarda kompatibilnih sa standardima Međunarodne federacije pokreta na polju organske poljoprivrede/IFOAM/. Do kraja 2005. izrađeni su standardi za: biljnu proizvodnju, samonikle proizvode, preradu, pčelarstvo, stočarstvo. Certificirano je u toj godini ukupno 88 proizvođača od strane različitih certifikacijskih kuća u Evropi, a izvoz je ostvaren u Njemačku, Francusku, Veliku Britaniju, Nizozemsku, Švedsku, Hrvatsku, Italiju i SAD.

Agencija je tokom 2007. godine sačinila opšti plan za upravljanje kriznim situacijama na području sigurnosti hrane i potrošača. Od samog osnivanja uspostavljeno je više stručnih radnih grupa koje rade na preuzimanju direktiva i uredbi EU iz oblasti sigurnosti hrane. Iste godine u oktobru mjesecu BiH postaje član Codex Alimentarius komisije, koja predstavlja kolekciju standarda i vodiča u području hrane koji su referentni za SPS i TBT komponentu WTO sporazuma.

Agencija za sigurnost hrane uspostavila je saradnju, te vrši stalnu razmjenu podataka sa laboratorijima za kontrolu hrane u svrhu izrade procjene rizika i obavještanja javnosti o eventualnim rizicima. U 2009. godini na snagu je stupio Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati ovlašteni ispitni laboratoriji koji provode analize hrane i postupku ovlašćivanja laboratorija, imenovan je i predstavnik BiH u Panel eksperata na visokom nivou za sigurnost hrane Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO).

POLITIKA ZAŠTITE ZDRAVLJA BILJA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Odlukom Savjeta ministara BiH o osnivanju Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja od maja 2004. godine nadležnost za provođenje politike zaštite zdravlja bilja prenesena je na institucije državnog nivoa. Uprava postaje operativna sredinom jula 2005. godine kada je procedura registracije Uprave okončana.

U toku 2005. godine stupio je na snagu Zakon o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka BiH. U periodu 2005.-2009. usvojen je značajan broj podzakonskih akata vezanih za provedbu zakonodavnog okvira iz oblasti zaštite zdravlja bilja.

U 2009. godini usvojeni su Zakon o zaštiti zdravlja bilja, Zakon o sjemenu poljoprivrednog bilja, Zakon o sadnom materijalu, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o protivgradnoj zaštiti, te Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća.

Na osnovu zakona o inspekcijama u entitetima BiH formirani su Inspektorati za unutrašnju kontrolu. Realizacijom ove reforme, stvoreni su uvjeti da se pokrene administrativni postupak da Fitosanitarna inspekcija (entitetski granični inspektori za zaštitu bilja) bude preuzeta od strane Uprave za zaštitu zdravlja bilja.

U promatranom periodu usvojen je i objavljen Spisak aktivnih materija koje se prometuju na teritoriji BiH, a čiji je promet ograničen ili zabranjen u EU. Donesene su odluke kojim se zabranjuje uvoz, registracija i promet aktivnih materija koja se nalaze u sredstvima za zaštitu bilja, a koje su zabranjene u EU. U pripremi je set pravilnika koji će omogućiti potpunu provedbu Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima i Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka.

U cilju olakšanja i bržeg protoka roba u vanjskoj trgovini i jednoobraznog postupanja pri fitosanitarnoj kontroli, Uprava je sa Upravom za inspeksijske poslove Federacije BiH, Republičkom Upravom za inspeksijske poslove RS, Odjeljenjem javne bezbjednosti-Pododjeljenje za inspeksijske poslove Vlade Brčko Distrikta i Upravom za indirektno oporezivanje zaključila Protokol o načinu odobravanja uvoza/tranzita(prijevoza)/izvoza pošiljke u fitosanitarnoj kontroli.

Usvojena je nekolicina podzakonskih akata koji omogućavaju početak implementacije Zakona o zaštiti zdravlja bilja, a odnose se na liste štetnih organizama, liste bilja, biljnih proizvoda i reguliranih predmeta, kao i set podzakonskih akata koji regulišu sprovođenje sistemskog nadzora i preuzimanje mjera u cilju sprječavanja unošenja, širenja i kontrole štetnih organizama na krumpiru, čime je stvoren zakonski okvir za početak sprovođenja posebnog nadzora nad štetnim organizmima na krumpiru. Uprava uspješno implementira Pravilnik o fitosanitarnim zahtjevima za drveni materijal za pakovanje u međunarodnom prometu.

U posmatranom periodu, potpisan je Sporazum za uspostavljanje Centra za analizu rizika u okviru Integriranog upravljanja granicom, te Sporazum o međusobnoj suradnji između institucija uključenih u proces integriranog upravljanja državnom granicom BiH. Uspostavljeno je i među-agencijsko tijelo za sprovedbu ovog Sporazuma. Parafiran je Sporazum sa Crnom Gorom o graničnim prelazima, a u okviru ovog sporazuma i o graničnim prelazima gdje je organiziran fitosanitarni nadzor. Uprava za zaštitu zdravlja bilja u prvoj polovini 2010. godine imenovana je za državno tijelo za koordinaciju provođenja Roterdamske konvencije o postupku prethodne suglasnosti za promet nekih opasnih materija i pesticida u međunarodnoj trgovini.

4.2.3. OKOLIŠ

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

BiH je ratificirala i uspješno provodi veći broj globalnih okolinskih konvencija, a to su: UN okvirna konvencija o klimatskim promjenama, Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača i njen Montrealski protokol, Konvencija UN o očuvanju biodiverziteta, Konvencija UN o borbi protiv degradacije zemljišta, Konvencija o zaštiti međunarodnih voda i Štokholmska konvencija o perzistentnim organskim polutantima, Konvencija o saradnji i zaštiti kao i održivoj upotrebi rijeke Dunav (Dunavska konvencija)²⁶, Protokol o biološkoj sigurnosti, Kartagena Protokol uz Konvenciju UN o biološkoj raznolikosti²⁷, Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka – CITES²⁸, Konvencija o zaštiti evropskih divljih vrsta i prirodnih staništa Bern²⁹, Aarhuska konvencija o pristupu informacijama, učešću javnosti u odlučivanju i

²⁶ 02. decembar 2004. godine

²⁷ „Službeni glasnik BiH“, Međunarodni ugovori, br. 12/08, od 24.12.2008.

²⁸ „Službeni glasnik BiH“, Međunarodni ugovori, br. 11/08, od 05.12.2008.

²⁹ „Službeni glasnik BiH“, Međunarodni ugovori, br. 08/08 od 15.09.2008.

pristupu pravdi u okolišnim pitanjima³⁰, kao i Kyoto Protokol³¹. Predsjedništvo BiH³² donijelo je Odluku o ratifikaciji Konvencije o zaštiti i korištenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera - (Helsinki, 17.03.1992. godine), te Odluku o ratifikaciji Konvencije o procjeni okolišnih utjecaja u prekograničnom kontekstu - Espoo (Finska, 25.02.1991. godine).

Potpisan je Memorandum o uspostavi informacionog i monitoring sistema za okolinu koji će omogućiti izvještavanje prema Evropskoj okolinskoj agenciji za set indikatora koji je definisan za zemlje u regiji.

Poduzimaju se aktivnosti na uspostavi DNA (Designation National Authority) radi implementacije projekata vezanih za implementaciju jednog od tri mehanizama Kyoto protokola, koje BiH kao strana potpisnica protokola može primjeniti, a to je mehanizam čistog razvoja (CDM-Clean Development Mechanism).

U toku su aktivnosti za formiranje Sektora za okoliš u okviru MVTiEO, a prema preporuci PAR-a, koje će biti finansirano sredstvima IPA 2008.

Zakon o zaštiti okoliša BiH je u završnoj fazi³³. Usvojena je Odluka o davanju saglasnosti za potpisivanje Zajedničkog programskog dokumenta "Standardizacija upravljanja okolišem: Povezivanje lokalnih i državnih aktivnosti u BiH".³⁴

4.2.4. TRANSPORT

Napredak u periodu 2005. – 2009. godine

Predsjedništvo BiH³⁵ donijelo je Odluku o pokretanju postupka za vođenje pregovora radi zaključivanja Sporazuma između Savjeta ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske o izgradnji južnih graničnih dionica autoputa na Koridoru Vc kao i Sporazuma između Savjeta ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske o izgradnji međudržavnog mosta preko rijeke Save kod Svilaja i priključnih graničnih dionica autoceste na Koridoru Vc. U procesu pripreme i usvajanja su tri važna dokumenta: Transportna politika BiH³⁶, Transportna strategija BiH³⁷ i Akcioni plan BiH³⁸.

Od 22 podzakonska akta predviđena Zakonom o osnovama sigurnosti prometa na cestama u BiH³⁹, 20 pravilnika je već objavljeno u Službenim glasilima BiH. Preostala 2 su u završnoj fazi izrade. Usvojen je višegodišnji plan MAP 2009.-2013. za razvoj Osnovne regionalne transportne mreže jugoistočne Evrope. Rehabilitacija cesta je nastavljena u oba entiteta. Savjet ministara BiH⁴⁰ je utvrdio Prijedlog zakona o prevozu opasnih materija.

Stupanjem na snagu Zakona o željeznicama BiH⁴¹ osnovan je Regulatorni odbor željeznica BiH (ROŽ) sa sjedištem u Doboju kao upravna organizacija MKiT-a. Težište je usmjereno na punu operativnost ROŽ-a i licenciranje željezničkih preduzeća. Razdvajanje upravljanja javnom željezničkom infrastrukturuom od pružanja usluga željezničkog prijevoza⁴² je urađeno.

U okviru Savske komisije je donešeno niz Pravila iz oblasti plovidbe, koji su usklađeni sa *acquis communautaire* u toj oblasti, a čija je primjena obavezujuća za sve savske zemlje. Savjet ministara BiH⁴³ je utvrdio Prijedlog novog Zakona o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi. Pratećim podzakonskim aktima i uspostavom Agencije za plovne puteve, instrumenata i mjera predviđa se unapređenje u razvoju plovidbe, sigurnosti transporta i unificiranju propisa, koja će biti usklađena sa pravilima koje je donijela Savska komisija. U toku je realizacija Ugovora o obilježavanju plovnog puta rijeke Save na dionici za koju je zadužena BiH (160 km).

Zakonom o vazduhoplovstvu BiH⁴⁴ u okviru MKiT-a BiH uspostavljena je Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine (BHDCA) kao tijelo nadležno za međunarodnu koordinaciju. Usvojen je Zakon o civilnom vazduhoplovstvu BiH⁴⁵,

³⁰ „Službeni glasnik BiH“, Međunarodni ugovori, br. 08/08 od 15.09.2008.

³¹ 22. april 2008. godine

³² Na svojoj 60. sjednici od 12.08.2009. godine

³³ Radni materijal je dostavljen u kabinet Ministra sa prijedlogom da se razmotri na sastanku sa entitetskim ministrima za okoliš

³⁴ Na 95. sjednici Vijeća ministara BiH od 23.07.2009. godine

³⁵ Na svojoj 60. sjednici od 12.08.2009. god.

³⁶ usvojena na Vijeću ministara BiH i dostavljena PSBiH

³⁷ nacrt završen

³⁸ nacrt završen

³⁹ "Službeni glasnik BiH" broj 6/06

⁴⁰ na 71. sjednici od 29.12.2008. godine

⁴¹ „Službeni glasnik BiH“, broj 52/05

⁴² EU direktiva 441/90

⁴³ na 71. sjednici od 29.12.2008. godine

⁴⁴ „Službeni glasnik BiH“, broj 2/04

⁴⁵ „Službeni glasnik BiH“, broj 39/09

kao i Zakon o osnivanju Agencije za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi BiH⁴⁶. BiH je potpisala Sporazum o zajedničkom evropskom vazdušnom prostoru⁴⁷ i 03. decembra 2008. godine postala punopravan član Zajedničkih vlasti civilnog vazduhoplovstva (Joint Aviation Authorities – JAA).

4.2.5. ENERGETIKA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godine

U Bosni i Hercegovini su osnovane jedna državna i dvije entitetske regulatorne komisije za elektroenergetski sistem BiH. Državna elektroenergetska komisija (DERK) je osnovana na osnovu Zakona o prenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije⁴⁸. Regulatorna komisija za električnu energiju Federacije BiH, osnovana na osnovu Zakona o električnoj energiji Federacije BiH⁴⁹ i Regulatorna komisija za električnu energiju Republike Srpske, osnovana na osnovu Zakona o električnoj energiji Republike Srpske⁵⁰. Usvojen je Zakon o osnivanju Kompanije za prenos električne energije u Bosni i Hercegovini (Elektroprenos BiH -TRANSCO)⁵¹, kao i Zakon o osnivanju Nezavisnog operatora za prenosni sistem u Bosni i Hercegovini (NOS)⁵².

Važan događaj u ispunjavanju obaveza iz Ugovora o Energetskoj zajednici je stupanje na snagu Odluke Državne regulatorne komisije za električnu energiju o otvaranju tržišta električne energije od 01.01.2007. godine po kojoj svi potrošači koji troše više od 10 GWh električne energije mogu tražiti snabdjevača na tržištu. Ugovor o uspostavi energetske zajednice se implementira u skladu sa detaljnim Mapama puta za električnu energiju i gas, koje su prihvaćene od strane Ministarskog vijeća Energetske zajednice na sastanku održanom 18. decembra 2007. godine.

Po pitanju izrade Strategije energetskeg sektora, Sporazum o načelima energetske politike je odredio da će se principi za izradu energetske strategije BiH definisati nakon izrade entitetskih strategija. Potpisivanjem ovog Sporazuma⁵³ Predsjedavajući Savjeta ministara BiH i entitetski premijeri su se obavezali da će dvije entitetske vlade i Savjet ministara BiH harmonizirati i donijeti Zakon o gasu BiH.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (MVTiEO) je u završnoj fazi kreiranja Energetske baze podataka, te je u kontekstu istog u pripremi Memorandum o razumjevanju, koji će definirati način prikupljanja energetskeg podataka od nadležnih entitetskih ministarstava ka MVTiEO BiH.

U cilju promicanja korištenja obnovljivih izvora energije, DERK je u Pravilniku o priključku⁵⁴ propisao da se prilikom priključenja objekata koji za proizvodnju električne energije koriste obnovljive izvore energije plaća 50% fiksnog dijela naknade za priključenje. Objekti koji koriste hidroenergiju ovu povlasticu mogu koristiti u slučaju da im instalirana snaga ne prelazi 10 MW. Predsjedništvo BiH⁵⁵ je donijelo Odluku o učlanjenju BiH u Međunarodnu agenciju za obnovljivu energiju (IRENA).

4.2.6. INFORMACIONO DRUŠTVO I MEDIJI

Napredak u periodu 2005. – 2009. godine

U prethodnom periodu usvojena su četiri zakona koji regulišu oblast javnog emitiranja (Zakon o javnom RTV sistemu BiH⁵⁶, Zakon o javnom RTV servisu BiH⁵⁷, Zakon o javnom RTV servisu RS⁵⁸, i Zakon o javnom RTV servisu FBiH⁵⁹). Eksperti Vijeća Evrope dali su pozitivne ocjene da su zakoni u skladu sa evropskim preporukama, direktivama i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. U septembru 2004. godine u Parlamentu BiH je ratificirana Konvencija o prekograničnoj TV, s kojom su

⁴⁶ „Službeni glasnik BiH”, broj 43/09

⁴⁷ 09. juna 2006. godine

⁴⁸ „Službeni glasnik BiH”, broj 35/04

⁴⁹ „Službene novine FBiH”, broj 41/02

⁵⁰ „Službeni glasnik RS”, broj 66/02, 29/03, 86/03 i 111/03

⁵¹ „Službeni glasnik BiH”, broj 35/04

⁵² „Službeni glasnik BiH”, broj 35/04

⁵³ Sporazum potpisan 06. novembra 2008. godine

⁵⁴ „Službeni glasnik BiH”, broj 95/08

⁵⁵ Na svojoj 58. redovnoj sjednici od 10.06.2009. godine

⁵⁶ „Službeni glasnik BiH”, broj 78/05

⁵⁷ „Službeni glasnik BiH”, broj 92/05

⁵⁸ „Službeni glasnik RS”, broj 49/06 i 73/08

⁵⁹ „Službene novine FBiH”, broj 48/08

navedeni zakoni usklađeni. Usvojen je plan rekonstrukcije javnog RTV sistema po modelu BBC-a. Odbor javnog RTV sistema BiH je održao konstitutivnu sjednicu 11. augusta 2009. godine.

Telekomunikacijsko tržište u Bosni i Hercegovini slijedi trend liberalizacije, što se ogleda u pojavi i operiranju novih telekom operatora fiksne telefonije i uvođenju konkurencije. Na tržištu telekomunikacija u BiH je ukupno devet aktivnih novih operatora pored tri dominantna telekom operatora. Ukupan broj Sporazuma o interkonekciji između alternativnih i dominantnih telekom operatora je 15. Regulatorna agencija za komunikacije (RAK) je usvojila „Pravilo o modelu rebalansa cijena govornih telefonskih usluga“⁶⁰, koje obuhvata period do 1. januara 2012. godine. Početak primjene ovog Pravila, na osnovu relevantne Odluke Vijeća Agencije, predviđen je za 1. januar 2010. godine.

Dokumenti Politika, Strategija i Akcioni plan razvoja informacionog društva u BiH usvojeni⁶¹ su i tako su postali zvanični dokumenti BiH za razvoj informacionog društva. Završen je Pravilnik o funkcionisanju sistema *e-vlada* (Nacrt opisa radnih mjesta, Podzakonski akti za *e-vladu*, Standardi i preporuke za web stranice Institucija BiH itd.). Usvojen je Zakon o Agenciji za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine⁶². Procedura ratifikacije Konvencije o kibernetičkom kriminalu i Dodatnog Protokola na Konvenciju je okončana⁶³. Usvojen je Zakon o elektronskom potpisu BiH⁶⁴, kao i Zakon o elektronskom pravnom i poslovnom prometu BiH⁶⁵.

Usvojen je Zakon o poštama BiH⁶⁶ kojim je ujedno i osnovana Agencija za poštanski saobraćaj BiH, sa sjedištem u Sarajevu, kojom upravlja Vijeće Agencije, sastavljeno od tri člana.

U oblasti audiovizuelnih politika i medija, Vijeće RAK-a je donijelo Pravila o načinu dodjele i uslovima dozvole za pružanje audio-vizuelnih medijskih usluga i Pravilo o načinu dodjele i uslovima dozvole za distribuciju RTV programa. Savjet ministara BiH⁶⁷ donijeo je Odluku o nastavku rada Foruma o digitalnoj zemaljskoj televiziji BiH (DTT Forum), te Odluku o usvajnju Strategije prelaska sa analogne na digitalnu zemaljsku radio-difuziju u frekvencijskim opsezima 174-230 MHz i 470-862 Mhz BiH.

4.2.7. FINANSIJSKA KONTROLA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Nakon dugog perioda stagnacije, u **oblasti finansijske kontrole** su se zadnjih godina napravili određeni pomaci.

Zakon o Fiskalnom Vijeću BiH je usvojen u parlamentarnoj proceduri u junu 2008. godine. Usvajanjem Zakona o Fiskalnom vijeću BiH stvoreni su uslovi za početak rada ovog za BiH najznačajnijeg fiskalnog autoriteta. U septembru 2008. godine održana je konstituirajuća sjednica i imenovani članovi.

Zabilježen je određeni uspjeh u oblasti javne interne finansijske kontrole (PIFC). Zakoni o internoj reviziji su usvojeni u 2008. godini na državnom i entitetskom nivou i njima se propisuju: osnovna načela interne revizije, način obavljanja interne revizije, uspostava jedinica interne revizije, kriteriji za njihovu uspostavu, obaveze i ovlasti rukovodioca jedinice za internu reviziju, sadržaj godišnjeg izvještaja, procedure i rokovi za izradu izvještaja i organi kojima se izvještaj dostavlja. Ovim Zakonom propisuje se i odgovornost rukovodioca organizacije za uspostavu i funkcionisanje adekvatnog finansijskog upravljanja i sistema kontrole. Nacrt strateških dokumenata za razvoj PIFC-a za institucije BiH, Federaciju BiH i Republiku Srpsku uradila je Radna grupa uz pomoć konsultanata SIGMA-e.

Što se tiče **interne revizije**, 03.07.2008. godine Savjet ministara BiH je usvojio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji na osnovu kojih se projektuju radna mjesta i opis poslova u Centralnoj harmonizacionoj jedinici (CJH) i Jedinici operativne interne revizije. U okviru Ministarstva finansija i trezora, uspostavljena je CJH, koja je zadužena je za implementaciju Strategije PIFC-a Institucija BiH.

CJH u Ministarstvu finansija RS uspostavljena je 01.02.2009. godine. Ministarstvo finansija RS je zaposlilo Rukovodioca CJH. U toku je zapošljavanje ostalog osoblja u skladu sa definisanom strukturom CJH. Institucija državnog revizora RS ima 53

⁶⁰ Pravilo broj 40/2009 u „Službenom glasniku BiH“, broj 22 od 23.03.2009. godine

⁶¹ Na 69. sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj 16.11.2006. godine

⁶² „Službeni glasnik BiH“, broj 56/08

⁶³ 19.05.2006. godine i stupio je na snagu 01.09.2006. godine

⁶⁴ „Službeni glasnik BiH“, broj 91/06

⁶⁵ „Službeni glasnik BiH“, broj 88/07

⁶⁶ „Službeni glasnik BiH“, broj 33/05

⁶⁷ Na svojoj 91. sjednici od 17.06.2009.

zaposlena. U RS u toku su izmjene organizacione strukture i radnih mjesta koja su vezana za funkciju interne revizije u institucijama RS.

CJH u FBiH uspostaviti će se kao zasebno odjeljenje, po usvajanju Izmjena pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu finansija FBiH, na čijim se pripremama i usvajanju radi.

U međuvremenu, u FBiH kod svih budžetskih korisnika kod kojih internu reviziju obavlja Federalno ministarstvo finansija usvojeni su Pravilnici o unutrašnjoj finansijskoj kontroli i neophodan set internih pravilnika.

Intenzivno se radi na jačanju administrativnih kapaciteta u oblasti interne revizije u institucijama oba entiteta.

U 2009. godini i FBiH i RS usvojile su Zakon o računovodstvu i reviziji.

Usvojen je Pravilnik o izdavanju, obnavljanju i oduzimanju licenci ovlaštenim revizorima i društvima za reviziju FBiH, Zakon o izmjenama zakona o trezoru FBiH, Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama FBiH, te Zakon o internoj reviziji FBiH. U RS je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trezoru, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetskom sistemu RS, te Nacrt Zakona o jedinstvenom registru finansijskih izvještaja RS. Po pitanju administrativnih kapaciteta u oblasti računovodstva i revizije, u Ministarstvu finansija RS, u Resoru za računovodstvo i reviziju popunjena su osam od 15 sistematizovanih radnih mjesta, a u Ministarstvu finansija FBiH popunjena su tri od sistematiziranih pet radnih mjesta.

Kada se radi o **vanjskoj reviziji**, tri institucije glavnog revizora u zemlji nastavljaju sa provođenjem svog zajedničkog strateškog plana razvoja 2007.-2012. na osnovu tri zakona o vanjskoj reviziji. Tri institucije glavnog revizora saraduju kroz Tijelo za koordinaciju. Nakon odgode u trajanju od dvije godine, glavni državni revizor imenovan je u junu 2008. godine. Institucija državnog revizora ima 34 zaposlena.

4.2.8. STATISTIKA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U 2005. godini od strane Savjeta ministara BiH usvojen je Statistički program za period 2005.–2008. godine. Ovaj strateški dokument jasno definiše misiju, viziju, glavne zadatke, strategijska područja i ciljeve koje službena statistika treba da ispuni. Usvojen je Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji Agencije za statistiku na sjednici Savjeta ministara u maju 2005. godine, a preduzete su i brojne aktivnosti u oblasti statističkih istraživanja kao što su statistike vanjske trgovine, statistike Nacionalnih računa, Godišnje istraživanje o investicionim ulaganjima pravnih lica, aktivnosti na realizaciji Ankete o radnoj snazi.

U aprilu 2006. godine, prvi put nakon 1991. godine, u BiH se sprovela Anketa o radnoj snazi i to na novom (Master) uzorku 10.000 domaćinstava. Što se tiče statističke nomenklature, objavljena je Nomenklatura industrijskih proizvoda BiH, na osnovu PRODCOM liste iz 2005. godine, kao i preliminarni PRODCOM rezultati za 2003. i 2004. godinu. BHAS je obavio godišnje analize industrijskog sektora IND-21-SBS i IND-21 PRODCOM, a uveden je i NACE Rev.1.1. Planirano je da ove aktivnosti budu završene do kraja 2006. godine, kako bi se početkom 2007.godine počelo sa redovnim praćenjem uvožno-izvoznih cijena.

Agencija za statistiku BiH je usvojila Radni plan i Prioritetni akcioni plan, kao i Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji. Statistika nacionalnih računa i obračunavanje bruto nacionalnog dohotka su pripremljeni u skladu sa ESA 95. BHAS je proveo Anketu o potrošnji domaćinstava (HBS), dok je pilot Anketa o radnoj snazi (LFS) u punom zamahu, a Indeks potrošačkih cijena (CPI) u finalnoj fazi.

U proteklom periodu, došlo je do značajnog popunjavanja osoblja u sve tri statističke institucije.

U projekciji proračuna institucija za period 2008.-2010., po prvi put su planirana sredstva za anketna istraživanja (HBS, LFS) koja bi se redovno finansirala iz proračuna BiH i entiteta, čime bi se ispunio jedan od ciljeva - samoopstojnost statističkog sistema BiH.

Kvalitativno se radilo na poboljšanju poslovnih statistika, prvenstveno statistike industrije, u okviru koje je napravljena metodologija za proizvodnju indeksa industrijske proizvodnje u statističkom sistemu BiH u avgustu 2008 godine.

U oblasti plata, zaposlenosti i nezaposlenosti, od avgusta 2008. godine, otpočelo se sa objavljivanjem podataka na kvartalnom i polugodišnjem nivou.

Što se tiče strukturnih poslovnih politika (SBS) u septembru 2008. godine, urađena je nova SBS metodologija i upitnik, proširen je obuhvat uključivanjem malih preduzeća, preduzetnika i uslužne djelatnosti, uvedeno je istraživanje na bazi uzorka, izračunavanje SBS indikatora usaglašeno sa standardima EU, omogućeno je kompletiranje jedinstvene SBS baze podataka na nivou BiH.

Nastavlja se usaglašavanje statističkih aktivnosti sa EU standardima.

Izvjestan napredak ostvaren je na području makro-ekonomske statistike te na području sektorske statistike, uključujući statistička istraživanja.

4.3. PRAVDA, SLOBODA, SIGURNOST

4.3.1. VIZE, UPRAVLJANJE GRANICAMA, AZIL I MIGRACIJE

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Početak 2005. godine započeo je elektronski prenos podataka za obradu **viza**, unesenih u lokalne sisteme u diplomatskim misijama i konzularnim predstavništvima, a prema Ministarstvu sigurnosti. To je ubrzalo izdavanje viza. U periodu 2005. i 2006. godine, a u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, smanjio se broj izdatih viza na graničnim prelazima sa 5600, koliko je iznosilo u 2004. godini, na 2049 u gore navedenim periodima. Vize na graničnim prelazima moguće je izdavati samo u izuzetnim slučajevima i prema preporukama Ministarstva vanjskih poslova. U istom periodu ukinut je zahtjev za dobijanje viza za građane EU.

Tokom 2005. i 2006. godine Sporazum o readmisiji je potpisan/parafiran sa 17 zemalja, a sa 9 zemalja su bili u statusu pregovora. Sporazum o readmisiji između BiH i Evropske zajednice je stupio na snagu u januaru 2008. godine. Iste godine BiH ima 6 sporazuma o readmisiji sa zemljama koje nisu članice EU, te se ovaj trend nastavio i u 2009. godini.

U septembru 2007. godine BiH je potpisala Sporazum za olakšavanje viznog režima sa EU, a stupio je na snagu u januaru 2008. godine. Tokom 2007. godine preduzeto je niz koraka za uspostavu izdavanja biometrijskih pasoša, čija implementacija je kao testna faza započela u julu 2009., te u potpunosti postala operativna u oktobru 2009.

Dijalog o liberalizaciji viznog režima pokrenut je u maju 2008. godine, a Mapa puta za liberalizaciju viznog režima za Bosnu i Hercegovinu predstavljena je vlastima u junu 2008. godine. U maju 2008. godine, Savjet ministara je imenovao međuresornu Radnu grupu za dijalog o liberalizaciji viznog režima.

U aprilu 2008. godine usvojen je novi Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu koji predviđa četiri nove kategorije viza predviđenih šengenskim *acquis*-em. U skladu sa EU standardima i u 2008. godini nastavlja se trend smanjenja broja izdatih viza na graničnim prelazima, pa on u istoj godini iznosi 684 izdate vize.

Savjet ministara BiH je u martu 2009. godine usvojio Plan aktivnosti za ispunjavanje obaveza iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima.

Tokom 2005. i 2006. godine revidirana je Strategija za integrirano upravljanje **granicama**, te formirana Radna grupa za njenu implementaciju. Strategija omogućava bolju saradnju između Državne granične službe, Uprave za indirektno oporezivanje, fitosanitarnih i veterinarskih službi i tržišnih inspekcija, na osnovu regionalnih smjernica koje je distribuirala Evropska komisija svim zemljama Zapadnog Balkana u oktobru 2004. godine. U istom periodu potpisano je više sporazuma i memoranduma o razumijevanju o međusobnoj saradnji Državne granične službe i drugih agencija, kao što su Državna agencija za istraživanje i zaštitu (SIPA) i Uprava za indirektno oporezivanje (ITA).

Period 2005.-2007. ukazuje na evidentno povećanje standarda u profesionalizmu i obučenosti kadrova Državne granične službe (Granične policije BiH) što je rezultiralo otkrivanjem i spriječavanjem vršenja velikog broja krivičnih djela vezanih za sigurnost državne granice, smanjenjem ilegalnih migracija u, iz i preko teritorije BiH kao i otkrivanjem brojnih falsifikovanih dokumenata. U tom periodu Granična policija BiH, u cilju unapređenja granične kontrole, je radila na sljedećem:

- Organizacija obuke za službenike GP-a koji vrše kontrolu prelaska državne granice;
- Dodatno tehničko opremanje graničnih prelaza uređajima za provjeru vjerodostojnosti dokumenata (stereo-mikroskopi, retro-ček uređaji);
- Kontinuirano ažuriranje računarske baze podataka o specimenima i falsifikovanim dokumentima na nivou GP-a;

- Kontinuirana razmjena „upozorenja o falsifikovanim dokumentima” sa srodnim službama u inostranstvu;
- Povećanje ukupnog broja detaljnih pregleda dokumenata na graničnim prelazima;
- Povećanje ukupnog broja otkrivenih falsifikovanih pasoša, ličnih karata, viza i boravišnih dozvola u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu.

U decembru 2008. godine potpisan je Memorandum o razumijevanju kojim se uspostavlja Zajednički centar za analizu rizika za integrisano upravljanje granicama (IBM) između Ministarstva sigurnosti, Granične policije, Uprave za indirektno oporezivanje, Ureda za veterinarstvo, Agencije za zaštitu zdravlja bilja i Službe za poslove sa strancima.

U cilju poboljšanja i učvršćivanja prekogranične saradnje potpisani su bilateralni sporazumi o policijskoj saradnji sa Crnom Gorom (septembar 2007.godine), Bugarskom (septembar 2007. godine) i Makedonijom (mart 2008.godine). Četiri protokola o provedbi Sporazuma o kontroli granice između Bosne i Hercegovine i Hrvatske iz 2007. su stupila na snagu tokom 2009. godine.

U martu 2009. godine Bosna i Hercegovina je potpisala protokole sa Srbijom i Crnom Gorom o zajedničkim graničnim patrolama i redovnim sastancima granične policije.

Zakon o kontroli državne granice kojim se utvrđuju nadležnosti, postupci i mjere vezane za prelazak i kontrolu granice usvojen je u junu 2009.

Tokom 2008. i 2009. godine postignut je napredak u pogledu zatvaranja nelegalnih državnih graničnih prelaza sa Hrvatskom. Duž granice Bosne i Hercegovine prema Hrvatskoj, na strani teritorije BiH fizički je blokirano ukupno 67 nelegalnih graničnih prelaza preko kojih su mogla preći vozila.

Broj lica u pokušaju ilegalnog prelaska državne granice ili otkrivenih nakon ilegalnog ulaska u Bosnu i Hercegovinu u graničnom pojasu u 2005. godini smanjen je za 25,14% u odnosu na isto razdoblje 2004. godine. U julu 2005. godine usvojen je Zakon o službi za strance, te je u decembru iste godine potpisan Protokol o načinu preuzimanja kadrova, dokumentacije opreme, materijalno-tehničkih sredstava i smještajnog prostora između nadležnih državnih i entitetskih ministarstava, čime je stečen pravni osnov za uspostavu Službe za strance. Služba je sa radom počela 1. oktobra 2006. godine.

Tokom 2007. i 2008. godine nastavlja se sa popunjavanjem kapaciteta Sektora za **azil**, u okviru Ministarstva sigurnosti BiH, da bi ocjena EK u 2009. godini iskazala da institucionalni kapaciteti odgovaraju postojećem broju predmeta.

U maju 2008. godine je završen i zvanično otvoren Privremeni centar za prihvatanje i smještaj tražitelja azila.

U toku 2007. broj zahtjeva za azilom je bio 149 i znatno je opao u poređenju sa 2005. godinom. Ocjena je da Sektor azila donosi pravovremene odluke, a Sud BiH radi efikasno kao apelaciono tijelo. Prosječno vrijeme za konačnu odluku je četiri mjeseca. Dalje, u 2008. godini broj zahtjeva za azilom opada na 49.

Informacijski sistem o **migracijama** je počeo djelovati u septembru 2007. godine. Informacijski sistem o migracijama, uključujući vizni modul za elektronsko pohranjivanje podataka i prenos između konzularnih predstavništava i centralne uprave u Bosni i Hercegovini postao je u potpunosti operativan u septembru 2009. godine.

U 2007. godini, 851 osoba je presretnuta u pokušaju ulaska ili napuštanja teritorije Bosne i Hercegovine (1289 u 2006. godini), dok je u prvoj polovini 2008. godine na granicama presretnuta 231 osoba. Broj državljana Bosne i Hercegovine koji su deportovani nazad u zemlju je povećan (na 1117 u 2007. godini u odnosu na 1350 u 2006. godini).

U novembru 2008. godine Savjet ministara BiH je usvojio Strategiju u oblasti migracije i azila i Akcijski plan za period 2008-2011.

U toku 2009. godine na snazi je bilo sedam od osam podzakonskih akata vezanih za Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu. Usvojen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva sigurnosti, kojim je Sektor za migracije osnažen dodatnim osobljem kojem je dodijeljen zadatak nadzora nad migracijskim tokovima u Bosni i Hercegovini i prezentovanja migracijskog profila zemlje. Usvojena je državna strategija za migracije.

4.3.2. PRANJE NOVCA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Usvojen je Zakon o sprečavanju pranja novca i u skladu s njim formiran je Finansijsko – obavještajni odjel (FOO), koji djeluje u okviru SIPA-e.

U junu 2005. godine Finansijsko – obavještajni odjel, je postao punopravni član Egmont grupe (cilj Egmont grupe je stvaranje globalne mreže za suzbijanje pranja novca kroz promoviranje saradnje između Finansijsko – obavještajnih odjela. Egmont grupa broji 101 zemlju članicu).

U 2007. godini kadrovska popunjenost FOO iznosi 67%.

Broj transakcija koje su prijavile banke i druge institucije u skladu sa zahtjevima za izvještavanje u FIU porastao je u 2006. godini u odnosu na 2005. godinu. Tokom 2006. godine, FIU je prijavio Tužilaštvu Bosne i Hercegovine 23 slučaja pranja novca koji obuhvataju približno 26 miliona eura i 40 osoba. FIU je zamrzнула 23 transakcije koje iznose nekih 1,2 miliona eura.

U novembru 2008. godine uspostavljena Radna grupa za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma u čijem se sastavu nalazi više agencija, u cilju bolje koordinacije rada istražnih i regulatornih tijela koji se bave pitanjima pranja novca i terorizma.

Konvencija Vijeća Evrope o pranju novca, pretresu, pljenidbi i oduzimanju prihoda od kriminalnih aktivnosti i finansiranju terorizma stupila je na snagu u maju 2008. godine.

U junu 2009. godine usvojen je novi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, s ciljem usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa preporukama Finansijske akcione radne grupe (FATF) o pranju novca i finansiranju terorizma, kao i sa ostalim standardima EU i međunarodnim standardima.

Usvojena je državna Strategija za sprečavanje i borbu protiv pranja novca i finansiranje terorizma, kao i odgovarajući akcioni planovi.

4.3.3. DROGE

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U junu 2006. godine usvojen je Zakon o sprječavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga, a tokom 2007. godine vrši se postepeno zapošljavanje osoba u Odjelu za suzbijanje zloupotrebe narkotika u Ministarstvu sigurnosti. Dalje, Ministarstvo civilnih poslova BiH imenovano je kao nacionalna kontakt tačka za Evropsku informacionu mrežu o drogama, te objedinjava stručnost i inicijative entitetskih ministarstava nadležnih za poslove zdravstva i nadležnog organa u Distriktu Brčko u oblasti primjene ovog zakona.

Također, tokom 2007. godine uspostavlja se Komisija za suzbijanje zloupotrebe opojnih droga i Centralna baza podataka slučajeva nezakonite upotrebe droge i prekursora u Ministarstvu sigurnosti, što u istom periodu dovodi do većeg broja zapljene i demontaže tajnih hemijskih laboratorija.

U martu 2009. godine usvojena je državna Strategija za kontrolu, suzbijanje i sprečavanje zloupotrebe opojnih droga 2009-2013 i Akcioni plan.

Tokom 2008 i 2009. godine napredak je iskazan u sljedećem:

- Savjet ministara je osnovalo Komisiju za uništavanje opojnih droga;
- U skladu sa Zakonom o opojnim drogama BiH, državno Ministarstvo za civilne poslove BiH i Ministarstvo za spoljnu trgovinu i ekonomske odnose BiH izdaje dozvole za uvoz psihotropnih supstanci, opojnih droga, prekursora i biljaka sa narkotičkim svojstvima;
- Operativne policijske jedinice su dobile novu opremu za inspekciju;
- Poboljšana je bilateralna saradnja policije sa zemljama u regiji na borbi protiv opojnih droga;
- Uspostavljen je novi informacijski sistem za nadzor nad protokom robe koja se smatra opojnom drogom;
- Intenzivirane su aktivnosti usmjerene na unapređenje međunarodne saradnje u oblasti podataka o opojnim drogama u pogledu zloupotrebe opojnih droga, te na mjere prevencije;

- Bosna i Hercegovina aktivno saraduje sa Međunarodnim odborom za kontrolu narkotika (INCB) i Uredom UN-a za drogu i kriminal (UNDOC).

4.3.4. POLICIJA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U oktobru 2005. godine potpisan je Sporazum o restrukturiranju policijskih struktura, koji je usvojen od strane državnog i entitetskih parlamenata. Prema ovom Sporazumu, odluka da se uspostavi Direkcija za restrukturiranje policije u sklopu Ministarstva sigurnosti je donesena u decembru 2005. godine. Direkcija, koja je počela sa radom u januaru 2006. godine, je dobila zadatak da pripremi Akcioni plan za restrukturiranje policije. Prvi Izvještaj o reformi policije Direkcija za restrukturiranje policije je podnijela u decembru 2006. godine.

Tokom 2007. godine provedba mnogih operativnih sredstava je nastavljena (uključujući telekomunikacijski sistem, baze podataka, kompjuterske istrage, sistem kriminalističke analize i forenzika). Ta sredstva se aktivno koriste u cijeloj zemlji.

Pitanje decertificiranih policajaca riješeno je u aprilu 2007. godine. Vijeće sigurnosti UN-a dopustilo je decertificiranim policajcima da ponovo apliciraju za posao u policijskim snagama ukoliko ispunjavaju određene uslove, uključujući specifične zahtjeve u vezi sa zapošljavanjem i procedure koje su utvrđene za policijske službenike u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo sigurnosti je zaključilo strateški sporazum sa Europolom radi poboljšanja i jačanja sredstava za borbu protiv organiziranog kriminala i terorizma. Međunarodni sporazumi o policijskoj saradnji su zaključeni sa nekoliko zemalja, uz sporazum između Uprave za indirektno oporezivanje i Interpola. Zemlja je također ratificirala Policijsku konvenciju za Jugoistočnu Evropu u aprilu 2007. godine.

U aprilu 2008. godine usvojen je Zakon o nezavisnim i nadzornim tijelima policijske strukture Bosne i Hercegovine i Zakon o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi Bosne i Hercegovine.

Tokom 2009. godine Savjet ministara je donijeo odluku o sjedištima agencija za podršku policijskoj strukturi i dodijeljeni su budžeti.

Usvojen je Sporazum o saradnji u razmjeni podataka iz policijskih i tužilačkih evidencija. Ministarstvo sigurnosti i Europol potpisali su Memorandum o zajedničkoj sigurnoj vezi za razmjenu povjerljivih podataka.

4.3.5. BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA I TERORIZMA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

Savjet ministara je u junu 2006. godine usvojio Nacionalnu strategiju za borbu protiv **organiziranog kriminala** i korupcije.

U aprilu 2008. godine Bosna i Hercegovina je pristupila Protokolu UN-a protiv nezakonite proizvodnje i trgovine vatrenim oružjem. Ministarstvo sigurnosti počelo je doprinositi zajedničkom ispitivanju prijetnji za region jugoistočne Evrope.

Parlament BiH je u toku 2008. i 2009. godine usvojio Zakon o kontroli kretanja oružja i vojne opreme, Zakon o oružju i Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, te je usvojena revidirana Strategija za borbu protiv organizovanog kriminala (2009-2012).

U aprilu 2009. godine Savjet ministara je usvojio odluku o osnivanju radne grupe kako bi se pripremila analiza opasnosti od organizovanog kriminala u Bosni i Hercegovini i izradila nova strategija.

U julu 2006. godine, Bosna i Hercegovina je usvojila Strategiju borbe protiv **terorizma**. U toku 2006. godine na Sudu Bosne i Hercegovine je pokrenuta tužba protiv pet osoba osumnjičenih za terorizam.

Sud BiH je donio presudu u prvom suđenju za terorizam na državnom nivou u maju 2007. godine.

Bosna i Hercegovina je ratifikovala Konvenciju Vijeća Evrope o sprečavanju terorizma koja je stupila na snagu u maju 2008. godine.

Tokom 2009. godine usvojene su izmjene i dopune Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine u svrhu njegovog usklađivanja sa Konvencijom Vijeća Evrope o sprečavanju terorizma.

4.3.6. TRGOVINA LJUDIMA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U toku 2006. godine date su 34 prijave trgovine ljudima i uz to vezana krivična djela su podignuta protiv 77 pojedinaca. U dva slučaja prijava je podignuta na osnovu Člana 250. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (organizirani kriminal) u vezi sa trgovinom ljudima. Broj istraga povećan je u poređenju sa 2005. godinom, a 33 optužbe su potvrđene na sudu. Sudovi su donijeli prvostepene odluke u vezi sa 30 pojedinaca, od kojih je 23 osuđeno.

U aprilu 2007. godine, Odjel za zaštitu svjedoka u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu uspostavio je saradnju sa nevladinim organizacijama koje rukovode sigurnim skloništima za žrtve, time je omogućeno efikasnije korištenje resursa i raspoloživih kapaciteta.

Konvencija Vijeća Evrope protiv trgovine ljudima stupila je na snagu u maju 2008. godine.

Savjet ministara je u maju 2008. godine usvojio Akcioni plan za 2008-2012.

Ministarstvo sigurnosti zaključilo je protokole o saradnji o pružanju pomoći žrtvama trgovine ljudima sa nekoliko nevladinih organizacija koje upravljaju sigurnim kućama. Ministarstvo sigurnosti finansira ove sigurne kuće iz svog budžeta.

Tokom 2009. godine krivična djela koja uključuju trgovinu ljudima regulisana su Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine koji je usklađen sa odgovarajućim međunarodnim dokumentima koje je ratifikovala Bosna i Hercegovina.

Osnovana su četiri međuinstitucionalna tima za borbu protiv trgovine ljudima sa nadležnostima na određenim geografskim područjima, čiji je cilj da poboljšaju prikupljanje i razmjenu podataka između različitih organa za provedbu zakona i sudskih organa.

Uspostavljena je i ažurirana baza podataka o žrtvama trgovine ljudima u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice.

4.3.7. ZAŠTITA LIČNIH PODATAKA

Napredak u periodu 2005. – 2009. godina

U vezi sa zaštitom ličnih podataka, Konvencija Vijeća Evrope o zaštiti pojedinaca u vezi sa automatskom obradom ličnih podataka i Dodatni protokoli vezano za nadzor i protok informacija preko granice su stupili na snagu u Bosni i Hercegovini u julu 2006. godine.

U junu 2006. godine Bosna i Hercegovina je usvojila novi Zakon o zaštiti ličnih podataka
Direktor Agencije za zaštitu podataka Bosne i Hercegovine imenovan je u junu 2008. godine.